

נא
לא להוציא
מבית המדרש
עד אחר שבת

בס"ד

גליון

להבות אש

תורות עובדות והנהגות
מרבותה"ק מקרעטשניף סיגעט זי"ע
ומיבלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת ויצא
תשפ"ו

י"ל ע"י מכון תורת אש
שע"י תלמידי וחסידי קרעטשניף סיגעט

י"ל ע"י מכון תורת אש

פרשת ויצא

שנת תשפ"ו

גליון רס"ה – שנה ז'

© כל הזכויות שמורות

להשיג הגליון על אימגיל

נא לשלוח בקשה אל

m@torasesh.com

להארות והערות נא לקרוא

347-291-1133

מי שיש לו איזה חידושי תורה
או עובדות והנהגות בכתובים
מכ"ק מרן רבינו הקודש"ט חב"מ
זיע"א, נא לפנות להמערבת,
ותשוחח"ל

מערכת קול קרעטשניף סיגעט

מהנעשה ונשמע

בחצרות קדשינו ובצל הקודש:

דברות קודש, מודעות, זמנים, חדשות,

ושמחות אנ"ש

ארה"ק 077-26-12-799

חוץ לארץ 646-585-3063

והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו (בראשית כח, יב). ידוע שממעשים הטובים נבראים מלאכים טובים, וההיפך בהיפך ח"ו, והמלאכים הטובים נתעלים על ידי תורה ומצוות ומעשים טובים, והמלאכים רעים יורדים ר"ל על ידי שנבראו מחטאי בני אדם.

וירמוז לנו הכתוב כאן, שהראו ליעקב אבינו בחלום התחזקות לפני הילוכו ללכת הרשע הענין של מלאכי אלקים, 'והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים', אם יעלו או ירדו, 'בו', תלוי באדם ובמעשיו.

ויצא יעקב מבאר שבע וגו' (בראשית כח, י), ובמדרש (בראשית רבה סח, ג) יש שהוא הולך אצל זיווג ויש שזיווגו בא אצלו, יצחק, זיווגו בא אצלו, וירא והנה גמלים באים (בראשית כד, סג), יעקב הלך אצל זיווגו, דכתיב ויצא יעקב. עכ"ל המדרש.

והנה ידוע שכל הענין היא מרומז על סודות נוראים ונפלאים כמובא בספה"ק וללכת שתי בנות (בראשית כט, טז) שמרומז על לוכן עליון (עין חיים שער ו פ"א, בת עין ד"ה ויצא יעקב), ולאח ורחל על שכינה עילאה שכינה תתאה (זוה"ק ח"א קנר, ח"ב קבו: , עין חיים שער ל"ח פרק ב', בת עין ד"ה ועיני לאה רכות, אגרא דכלה פ' חקת ד"ה וישמע הכנעני ועוד), ואצל יצחק מצינו שזיווגו בא אצלו, כי בחינתו

איפגע במקום וילן שם (בראשית כח, יא). ורש"י הק' מביא דברי הגמ' (סנהדרין צה:) כי מטא לחרון אמר אפשר עברתי על מקום שהתפללו בו אבותי ואני לא התפללתי בו, בעי למיהדר, כיון דהרהר בדעתיה למיהדר קפצה ליה ארעא. מיד ויפגע במקום. ולמדים אנו מכאן כמה חשובים הכיסופן להידבק בדרכי אבותיו לפני המקום, אשר על ידי כיסופן האלו זכה יעקב שנעקר הר המזריה ממקומו (רש"י בראשית כח, יז).

והנה סלם מצב ארצה וגו' (בראשית כח, יב). תכלית הידיעה ויסוד העבודה היא לדעת שהוא מוצב ארצה, ואם הוא בבחינה הזאת לדעת שהוא בקצה התחתון של הסלם, שמרגיש שמונח ממש על הארץ שלא הוביה עדיין את עצמו כלום, אז וראשו מגיע השמימה, אז יש לצפות שראשו היינו הקצה אחרון שלו יהיה שגיע למדרגות, וכמאמרו של זקני הק' הרבי ר' מאיר מקרעטשניף זצ"ל זיע"א לפרש הכתוב אחרי ה' אלקיכם תלכו (דברים יג, ה), ואיתא ברש"י (בראשית טו, א - בראשית רבה מו, ה) אחר סמוך אחרי מופלג, שכאשר יודע שהוא רחוק ומופלג מה', אז 'תלכו', תהיו מהלכים מדרגא לדרגא.

אמרות אש

ו"ל 'שהשלושה עדרי צאן' מרומז על ג' בתי מקדשות, ועל השלישי כתיב כי חזק בריחי שעריך, שזהו שצריך יותר חיוזק מכולם, המקדש המקווה שירד מן השמים, ועל זה אנו צריכים לחזק עצמנו כי בית המקדש השלישי נבנה על ידי תורה ותפלה לשמה כמובא **בזרע קודש** מזקני הק' מראפשיין זצלה"ה (פ' כי תצא ד"ה כי תבנה בית חדש) שעל ידי אותיות נעשים הלבנים [של הבימה"ק], ולכן **'והאבן גדולה על פי הבאר'**, האבן נגף שהסיטרא אחרא ר"ל מתאמץ על זה יותר מהכל כי זהו סופם בעוזהש"ת.

ומגלה לנו הכתוב העצה לקרב הגאולה העתידה לבוא בב"א, **'ונאספו שמה כל העדרים'** (בראשית כט, ג), שם"ה ר"ת ש'בת מ'ועד ה'ילולא, שעל ידי התחזקות ישראל ביחד, ובפרט בשב"ק, להיות נאספים בליל שבת, **'ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר'**, על ידי מסיבת מרעים בשב"ק וביום טוב ובהילולא דצדיקא, אזי נזכה לבטל מעלינו המניעות והסיבות באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא (זוה"ק ח"א פח), וגללו מלמטה ויתגללו רחמיו ויעלו רחמך על מדותך (ברכות ז). וכן יהי רצון.

היה עבודה במסירת נפש, והאיש העובד במסירת נפש נתגלה לו אור מן השמים פתאום בלי לחשוב על זה, כי הוא עומד מוכן תמיד על מסירת נפש ואינו מחכה על שום תשלום גמול, ומוסר נפשו לה' כדמצינו בזה"ק (ח"ג רפא). כבא דאשתדל בהון בתר אביו ואמיה דרחים לון יתיר מגרמיה ונפשיה רוחיה ונשמתיה.

אבל יעקב היה בחינת עבודתו שהיה עמוד התורה, ובתורה הוא הבחי' ותורה מצאת כי יגעת, שהולך ביגיעות יומם ולילה עד שמגיע למדרגה שיוכל לדבק עצמו בשכינה תתאה ועילאה, ולכן ביעקב כתיב **ויצא יעקב** שהלך אחר זיווגו בהליכתו הילוך אחר הילוך עד שהגיע להנשיקין דרחל התדבקות בשכינה הק', ויבך, שזהו על ידי התדבקות הגדול נתעורר הבכי ממילא כידוע מהבעש"ט זצוק"ל זיע"א ומתלמידיו, לא ממרירות, אלא כבן הרואה את עצמו עם אביו אשר מומן לא ראה אותו, כן הנשמה שנחצבה מתחת כסא כבודו ית"ש (זוה"ק ח"ג קבג) ובא לעולם הזה וכשזוכה להתדבקות הגדול מגדול שמחתו נתעורר הבכי של שמחה, ואשרי למי שזוכה לזה ויהי רצון שזוכה להיות נאה דורש ונאה מקיים וכי"ר או"א.

ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלקים (בראשית לב, ב). ע"ד שמקובל מעשה שסיפרו הצדיקים מאחד שעבד כל ימיו אך כל עבודתו היה כדי שיגיע למדרגות, וממילא לא עלה בידו שום דבר וסופו היה ר"ל שנשתמד ר"ל ע"ז, רחמנא לשיזבן.

וסיפרה לנו התה"ק כאן **ויעקב הלך לדרכו**, ולא היתה מחשבתו להשיג מדרגות וכד', אלא לעבדו באמת, וממילא הלך תמיד בדרך אחד, ולא קפץ

והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה (בראשית כט, ב). ובמדרש עה"פ אין זה כי אם בית אלוקים (בראשית רבה סט, ז) ד"א מלמד שהראה הקדוש ברוך הוא ליעקב בית המקדש בנוי וחרב ובנוי, ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה זה בנוי, המד"א נורא אלהים ממקדשיך (תהלים סח, לו), ואין זה, הרי חרב כמד"א על זה היה דוה לבנו על אלה חשבו עינינו (איכה ה, יז), כי אם בית אלהים, בנוי ומשוכלל לעתיד לבא, כמד"א כי חזק בריחי שעריך (תהלים קמז, יג).

מזה לזה, והלך לדרכו בתמימות מבלי לחשוב על תשלום גמול, 'ויפגעו בו', בפתע לראות מלאכי אלקים, כדכתיב (במדבר יח, ז) ועבדתם עבודת מתנה, כשזוכים לעבודה לדעת שהוא רק מתנת ה' ולא מכוחו.

ובזה יתפרש המשך הכתובים ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלקים זה (לב, ג), כאשר ראה יעקב את המלאכים תמה מה תועלת בעבודה יש לראות

מלאכים, ואדרבה הצדיקים רוצים לעבוד השי"ת באמונה פשוטה דוקא, כדכתיב והאמין בה' ויחשבה לו צדקה (בראשית טו, ו), אך כאשר ראם הבין שלאיזה ענין צריך לו המראה הזה, ולכן וישלח יעקב מלאכים 'ממש' (בראשית רבה עה, ד) לפניו וגו' (שם לב, ד) וכמובא בבעל הטורים אשר מחני"ם נוטריקון מאותן ח"ילים ג'טל י'עקב מ'לאכים (בראשית רבה עה, יז).

שיעור חומ"ד
מדינת"ק בעל
קדושת צבי זע"א

נהרי אש

הזכירו מיד בשעה שהזכיר בראשונה יציאת יעקב לעיל (בראשית כח, ז) 'וישמע יעקב אל אביו ואל אמו וילך פדנה ארס'. ויש לבאר, שלמעלה כשמדבר גם מיצחק אבינו, אינו מן הכבוד לספר שם את שבחו של יעקב שיציאת צדיק מן העיר עושה רושם, ורק כאן בשאן מדברים מיצחק כי אם מיעקב בלבד, ניתן לספר שבחו של יעקב, 'ויצא יעקב' שיציאת צדיק מן העיר עושה רושם.

ולכאורה יש לתמוה, הרי יצחק אבינו נשאר בעיר, וכיצד זה ניתן לומר פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה. יש לומר שאעפ"כ עשתה יציאתו של יעקב אבינו רושם, מפני שכל צדיק יש לו בחינה אחרת, ואע"פ שגם הצדיק השני הוא גדול ונשגב, מכל מקום הוא יש לו את הבחינה שלו ואין לו את הבחינה של חברו, ולכן כאשר יצא הבחינה של יעקב מן העיר עושה הדבר רושם.

והנה איתא שבחינת יצחק היתה מדת הגבורה והיראה, וכאשר התחיל בהנהגתו לאחר הסתלקותו של אברהם אבינו, מרוב פחדו ויראתו ברחו הרבה מהגרים שנייר אברהם אבינו, שלא היו יכולים לסבול את גודל הפחד והיראה. ובחינתו של יעקב אבינו היתה מדת תפארת, והיא מדת התורה.

השפעת הצדיק

על גודל השפעת בחינת הצדיק מספרים על זקני הק'

'ויצא יעקב מבאר שבע (כח, י). ויצ"א ר"ת ו'ירא יעקב צ'ורת א'. ויש לפרש בזה, שיעקב אבינו ראה עצמו תמיד שהוא אוחז עדיין בתחילת העבודה, בא', כי אותם האנשים שעבודתם באהבה ויראה ופרחת לעילא, אין רואים את עבודתם בזה העולם. ולכן בכל עת וירא יעקב צורת א', שראה תמיד שהוא עומד עדיין אצל הא', ועדיין לא התחיל.

רק ביציאת הצדיק מרגישים הודו וזיוו של הצדיק

ויצא יעקב מבאר שבע (כח, י). וברש"י (ד"ה ויצא), שיציאת צדיק מן העיר עושה רושם. העולם אומרים, שכאשר הצדיק נמצא בעיר אין מרגישים שהוא הודה הוא זיוה הדרה, ורק לאחר יציאתו מן העיר, כשרואים איך העיר נראה כשהצדיק אינו נמצא שם, רק אז מתחילים להרגיש איך היה נראה בעת שהצדיק היה בעיר, שהוא הודה זיוה והדרה.

טעם שהזכיר רק כאן ענין היציאה

ויצא יעקב מבאר שבע (כח, י). וברש"י (ד"ה ויצא), שיציאת צדיק מן העיר עושה רושם. יש לדקדק מה טעם הזכיר רק כאן ענין היציאה, ולא

עוד ביאר האור החיים הק' וז"ל, ק, עוד ירמוז להודיע כי כשיצא יעקב מבאר שבע תפך הלך חרונו של עשו, והוא אומרו 'וילך חרנה'. ובדבריו אלו מרמז ביאורו של זקני הק' הנ"ל, שהיה שם בחינת גבורות חז"ו, ועל ידי צאתו של יעקב מהעיר נמתקן הדינים ונחפך הכל לטובה.

וצריכים לדעת שענין זה לא היה רק בעבר, אלא גם בהווה הרי זה כן, כי התורה היא נצחית, וגם כעת יוצא יעקב, ועל ידי יציאתו של יעקב מתבטלים כל החרון אף שבעולם, וכל החרון אף שיש בעולם כלולים בחרונו של עשו, שהלא כל הצרות מקורם מהסטרא אחרא, שהם מקטרגים על האדם ועל ידי כן באים הצרות על האדם, במטרה לראות אם יוכל לקבל את הצרות, וכמובן שכל שליטתם באה רק על ידי מה שיש לו לאדם שייכות עמהם, ומי יכול להעיד על עצמו שמעולם לא חטא, אבל כמובן שאת הכל יכולים לתקן.

עבודת התשובה אין לה שיעור

ענין זה מבואר בספר **התניא**, שכאשר אין האדם מצליח להתפלל, ידע שהחטאים שחטא בעבר הם עומדים כנגדו ואין נותנים לו להתפלל, ועל אף שכבר חזר עליהם בתשובה עדיין יכולים הם לחזור ולקטרג עליו, כי עבודת התשובה אין לה שיעור, וכמו שכתב **הרמב"ם** (הלכות תשובה ב, ב) שתשובה היא עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם, והיינו שעל ידי תשובת האדם הרי הוא מתעלה למדרגה רמה כל כך עד שהוא במצב שכמעט ואין לו בחירה, ואינו יכול להיות כי אם צדיק, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות לד:) מקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם עומדים, מפני שהם מתעלים למדרגה רמה עד מאד, וכמו שאמרו חז"ל (יומא פו.) גדולה תשובה

הרבי ר' ארון לייב זי"ע, שפעם אחת בחיותו בנסיעה על אם הדרך, הסתכל על גג בית אחד, וכאשר הבעל הבית ראה אותו איך שהוא מסתכל על גג ביתו, התחיל לרדוף אחר העגלה, וצעק 'רבי דרך תשובה'. כל כך היתה כח השפעתו של הצדיק אף על ידי הבטה בעיניו על גג הבית בלבד, שעל ידי כן נפל על בעה"ב פחד עצום.

והנה איתא שכשם שהתלמידים צריכים לכבד את הרב, כך גם צריך הרב לכבד את התלמידים. והלא בחינתו של יעקב אבינו היתה תורה, והיה לומד עם התלמידים, ולכן היה 'הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה', כי הכל נשפע על ידי התורה, וזו היתה בחינתו של יעקב אבינו, שהיה מעמיד תלמידים, וכמו שאמרו חז"ל (יומא כח:) שאברהם יצחק ויעקב היו יושבים בישיבה והעמידו תלמידים הרבה.

ע"י יציאת יעקב הלך החרון אף

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כח, י). זקני הק' ביאר הכוונה בזה, שכאשר יצא יעקב מבאר שבע הלך החרון אף.

ובאור החיים הק' (ד"ה ויצא) ביאר הכוונה שהמקום חרן הוא זה שהלך כנגד יעקב להקביל פניו, וז"ל קדשו, אכן התורה תבין לסדר כל מה שעבר על יעקב מעת צאתו, וזה תחלה לדבר 'ויצא יעקב' וגו', פירוש לא עשה אלא יציאה ולא הוצרך ללכת ברגליו, וההולך הוא חרנה, והוא אומרו 'וילך חרנה', פירוש חרנה הוא שהלך ממקומו להקביל פני יעקב, ע"כ.

עוד.

ואם רואה האדם שעל אף שחזר בתשובה, הרי הוא חוזר ושב לכסלו, ומדבר דברים בטלים או שעוסק בחטאים, סימן הדבר שתשובתו לא היתה תשובה, משום שאם אכן היתה באה תשובתו עד לכסא הכבוד, והיו מעידים עליו שלא ישוב לכסלה עוד, הרי שלא היה חוזר ונכשל, ואם כן יש לו לשוב עכשיו בתשובה לא רק על מה שחטא היום, אלא גם על כל חטאיו שנכשל בהם כל ימי חייו, שהלא אם היתה תשובתו באה עד לכסא הכבוד, לא היה נכשל כל כך.

וזהו ביאור מאה"כ (הושע יד, ב) 'שובה ישראל' עד' ה' אלוקיך', עד אותיות עד, שצריך האדם לשוב בתשובה באופן שיראו בחוש עד שיעיד השי"ת בעצמו שלא ישוב לכסלה עוד, וזהו התשובה הנכונה.²

על האדם לשוב בתשובה אלפי פעמים, על כל עת ורגע שסר מעם ה' ולא חשב ממנו יתברך, ובפרט אם עסק בהכלי העולם עליו לשוב מיד בתשובה, וכמו כן יש לו לשוב בתשובה על אשר לא למד תורה כראוי, ועל אשר לא התפלל כראוי וכדומה, וכן על כל פרט במחשבה דיבור ומעשה, וכגון פניות בעבודת ה' ואכילה לשם תאוה, כי כך הוא סדר החיים, שכל עוד האדם חי הרי הוא צריך לתקן מעשיו תמיד.

הנה בכל יום מבקשים כל באי עולם ואף הגדולים ביותר, אפילו אותם שבני אדם מחזיקים אותם כצדיקים הגדולים ביותר, ואף הצדיקים הנסתרים,

שמגעת עד כסא הכבוד, אבל הצדיקים צריכים להתעלות ממדרגה למדרגה, ולכך צריכים הם לעמול שנים אחר שנים עד שיזכו לבוא לידי מדרגה זו.

וגדל המעלה בזה הוא שזה מגיע מיד לכסא הכבוד, וכמו שאמר זקני הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף זי"ע על מאה"כ (תהלים סט, יד) 'ואני תפילתי לך ה' עת רצון', שאם התפילה עולה מיד 'לך ה' ולא על ידי המלאכים, אז הרי הוא תמיד עת רצון, שהלא סתם תפילה צריכה לעבור את כל העולמות וכל השרים והמלאכים, ובכל מקום בודקים את התפילה אם היתה כוונה הראויה ובאופן הראוי או לא, אבל כשנמצאים במדרגה של לך ה', הרי הוא תמיד עת רצון.

וענין מה שהקב"ה מעיד על הבעל תשובה שלא ישוב לכסלה עוד, שלכאורה הרי זה כאילו נטלה ממנו הבחירה, יש לבאר בדרך משל, לגענעראל גדול שהצליח לכבוש עבור המלך מדינה גדולה, או כמה מדינות, ועי"כ הגדילו המלך עד שנעשה גדול עד מאד, הרי מעבשיו ישנים עליו המלך שלא יחטא כנגד המלכות, מפני שנתגדל אצל המלך, ומי שנעשה גדול אצל המלך, אינו מדרך כבוד המלכות שיחטא כנגד המלוכה.

וכמו כן אחר שהשי"ת העיד עליו שחזר בתשובה באופן שלא ישוב לכסלה עוד, הרי משגיחים עליו מלמעלה ששוב לא יכשל, ואע"פ שלא ראיתי מפורש ענין זה, שלוקחים ממנו את הבחירה, ראייתי הוא ממה שמעיד עליו השי"ת שלא ישוב לכסלה

² עי' עוד בספר"ק בני יששכר (תשרי מאמר ד' אות ט"ז), ובקדושת צבי (אחרי אות ג').

הכתוב בתהלים (לו, ה) 'יתיצב על דרך לא טוב רע לא ימאס', שאם האדם מעמיד את רגליו על הארץ קודם שנטל ידיו שחרית, הרי הוא מתיצב על דרך לא טוב, ועל ידי כן רע לא ימאס, שבמשך כל היום הרע רודף אחריו להסיתו והוא לא ימאס ברע.

ויש לבאר הכתוב גם על ענין ההשכמה בבוקר, שאם יתיצב על דרך לא טוב, היינו שהוא קם בבוקר שלא כראוי, אזי במשך כל היום יהיה רע לא ימאס.

ויפגע במקום (כח, יא). **וברש"י** (ד"ה ויפגע), ללמדך שקפצה לו הארץ. ביאור טעם הדבר במה שחר המוריה קפץ ובא אל יעקב אבינו, איתא מהר"ק **חשר שלום מבעלזא ז"ע**, שדבר זה בא לרמוז לדורות שבאשר לא יוכלו בני ישראל להיות בארץ ישראל ובבית המקדש, יוכלו להמשיך את הקדושה גם שלא במקומו.

ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו (כח, יב). פסוק זה היה זקני הק' מבאר בכמה וכמה אופנים. אופן אחד ביאר מה שנאמר 'והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו', שהנה כאשר האדם מקיים מצוות הרי נבראים ע"י זה מלאכים, ומכל לימוד תורה ומכל תפילה וכדומה נברא מלאך, וכמו כן כשהאדם עובר עבירות ח"ו ניצרים מהם מלאכים מהצד השני ל"ע. והנה אמרו חז"ל (ר"ה טז.) אדם נידון בכל יום, ובעת שהאדם עומד למשפט בודקים אותו כיצד נראים המלאכים שיצר על ידי מעשיו.

וכאשר עומד האדם למשפט, ודנים אותו אם יחיה

מבקשים שלש פעמים ביום 'השיבנו אבינו לתורתך, וקרבו מלכנו לעבודתך, והחזירנו בתשובה שלימה לפניך, כי זאת היא עבודה תמידית.

אבי הק' בעת תפילת מנחה של ערב שב"ק היה מדינש בהדגשה יתירה כל תיבה ותיבה בברכה זו.

עבודת השכיבה וההשכמה

ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו (כח, יא). **זקני הק'** בעל הרזא דשבת ביאר פסוק זה, על פי המבואר בספר 'צירה ש'אבנים' מרמזים לאותיות, ו'מקום' הרי ידוע שהוא מרמז לשכינה הק', ובוה יבואר הכתוב **ויקח מאבני המקום**, שלקח את אותיות השם הק' י' ק' ו' ק', וישם מראשותיו, שהניח אותן למעלה מראשו ובאופן זה שכב לישון, וכאשר שוכבים לישון באופן זה, מובן ופשוט שחולמים והנה ה' נצב עליו ושאר הענינים, ואז כאשר משכימים רואים אשר אכן יש ה' במקום הזה.

זקני הק' הרבי ר' בערצי ז"ע אביו של הרבי ר' מרדכי'לע ז"ע אמר, שבברכת המפיל תלויה כל המעת לעת של היום שלמחרת, כי הרי כפי שהאדם שוכב האדם לישון כך הוא ישן, וכמו שהיתה שינתו כך היא השכמתו, וכדרך קימתו כך הוא נוהג במשך כל היום, הרי נמצא שכאשר האדם מאחר בקימת שחרית, אין הכוונה שאיחר רק ללימוד של קודם התפילה, אלא שאיכר את כל היום כולו.

איתא מהבעש"ט הק' (לא מצאתי, ועי' אגרא דפרקא ט' בשם הרה"ק רבי ר' זושא ז"ע) על

נהרי אש

לירידה ל"ע, בן, תלוי רק בו באדם על פי מעשיו.

העבודה עם הממון

והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה (כח, יב). כתב הבעל הטורים, סול"ם בנימטריא ממו"ן. ויש לפרש הכוונה בזה, שהנה הממון הרי הוא תאוה גדולה, אכן על האדם מוטל לקיים 'ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך' (דברים ו, ה), וכמו שדרשו חז"ל (ברכות ט, ה) 'בכל ממונך', דהיינו שעל אף שהתאוה הגדולה ביותר אצל האדם היא תאוה הממון, אבל מאידך הרי עם הממון יכול האדם לפעול הרבה, שעל ידי מה שהוא מחלק הרבה צדקות, הרי הוא משפיע הרבה בעולמות העליונים, ויוצר ובורא מלאכים גדולים, ונשמתו מתרוממת, ועל ידי כן הולכים בניו בדרך הישר.

ובספה"ק: פירשו, סולם מוצב ארצה, שהממון הוא דבר המוצב ארצה, שהוא הדבר גשמי ביותר, אבל וראשו מגיע השמימה, שעם הממון יכול האדם לפעול הרבה ועל ידי כן יכול הוא לרוממו עד השמים.

על ידי ענוה יתעלה בעבודת השי"ת

והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה (כח, יב). בעת שלמדתי השבוע את פסוקי הפרשה, ביארתי פסוק זה בעוד כמה אופנים. והנה סולם

או אם יהיה בריא או אם תהיה לו הצלחה, ובעת ההיא הרי המלאכים שיצר על ידי תורתו ותפילתו ממליצים טוב בעבורו, ולעומת כן הוא גם לחיפך ח"ו, והנה כח המלאכים תלוי באופן שבראם, היינו שאם הוא לומד תורה בקול גדול ובהתלהבות, זאגט די הייליגע גמרא, זאגט תוס', וכדומה מתוך חיות, וכמו כן אם הוא מתפלל בקול גדול ובהתלהבות ובנוסח וטעם, הרי הוא בורא מלאכים שיש להם ג"כ כח בפיהם כפי שברא על ידי תורתו ותפילתו, אבל אם הוא לומד מתוך עייפות והתרשלות, הרי הוא בורא מלאכים שאין כוחם בפיהם.

וכן הוא לחיפך, על ידי דברים בטלים ואסורים שהאדם מדבר, הרי הוא בורא ח"ו מלאכים מהצד השני, ואם דיבר הדברים בטלים בקול גדול ובחשק, וכנוסח שהיה אומר הריי"ץ מליובאוויטש זי"ע, שהיה מאחל לעצמו שילמד או יתפלל בחשק גדול זה כפי שבני אדם מדברים דברים בטלים מתוך חשק, אזי המלאכים האלו נבראים עם כח דיבור מוכשר, וכאשר יצטרך לעמוד במשפט, יבואו המלאכים הרעים שיש להם כח דיבור גדול, מפני שנוצרו עם חשק והתלהבות, ויקטרגו עליו ח"ו, ואילו המלאכים הטובים אשר יש להם רק כח דיבור חלש, לפי שאינו לומד בקול ואינו מתפלל בקול, לא יוכלו כ"כ להמליץ טוב עליו, וממילא חלילה וחלילה לא יהיה לו מי שימליץ טוב בעבורו.

והנה אותם המלאכים הרעים הנבראים על ידי החטאים, אינם רוצים להיות בצד הרע, והוא ירידה בעבורם מה שנבראו להיות מלאכים רעים, וירידה זו נגרמה להם על ידי חטאיו של האדם. וכזה יתבאר מאה"כ והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים, שהתחלטה אם יזכו המלאכים לעליה או ח"ו

¹ עי' דגל מחנה אפרים (ד"ה והנה סולם), וכן במאור עינים (ד"ה במדרש) בשם הבעש"ט הק'.

הטמונה בכל פרט ופרט.

וכבר איתא שהחן והיופי שיש בבתים או באנשים, הכל בא רק בכח הניצוץ האלוקי הטמון בהם, ורק ענין זה יש לראות בכל פרט שעוסק בו האדם, אם במאכל או משתה וכדומה.

גם כשמוצב ארצה ידע שסופו מגיע השמימה

או יאמר, והנה סולם מוצב ארצה (כח, יב). בשעה שתופסים את האדם מחשבות יאוש, שהרי הוא רק מוצב ארצה, ולעולם לא יזכה להתעלות למדרגה, אזי צריך הוא לראות כסדר את השם הוי"ה כנגד עיניו, או שיבוא לידי דביקות וכדומה, אבל ח"ו מלהרהר כן, אלא אפילו במצב של מוצב ארצה, הרי הוא ג"כ וראשו מגיע השמימה, וצריך הוא לדעת שהוא רק כמו סולם, שהרי העומד על הסולם המגיע השמימה, כאשר הוא עולה על שליבות הסולם, הגם שהשליבות הראשונות תחובות בארץ, מכל מקום ראשו מגיע השמימה וגם הוא יכול להגיע לשם.

וכמו כן האדם עומד כל ימי חייו על הסולם, ואף אם עדיין עומד הוא למטה ממש, מכל מקום בידו להתעלות עד שיגיע השמימה, שיוכל לבוא עד המדרגות העליונות ממש, והכל תלוי לפי בחירתו.

בכל פרט ופרט יתבונן איזה תועלת יהיה בזה לעבודת השי"ת

או יאמר, והנה סולם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה (כח, יב). שבכל מעשה שהאדם עושה, צריך הוא להתבונן איזה תועלת יהיה להשי"ת

מוצב ארצה, כאשר האדם יודע בעצמו שהוא מוצב ארצה, כאשר הוא יודע שעדיין לא יצא כלל ידי חובתו לפני השי"ת ושאין בו מאומה, אזי וראשו מגיע השמימה, וכמו שביארנו לעיל הפסוק ויצא ר"ת וירא יעקב צורת א', שראה שעדיין לא התחיל בעבודה, ועל ידי זה יוכל האדם לבוא לידי וראשו מגיע השמימה.

בכל עניני ארציות יהיה ראשו השמימה

או יאמר, על פי מה שאמר זקני הק' הרבי ר' מאיר'ל מקרעטשניף זי"ע לבנו זקני הק' זי"ע, 'מימי ילדותי כאשר שכחתי לרגע אחד מהשי"ת' האב איך געגעבן מיט מיר א ווארף אויף צוריק', ובהזדמנות אחרת אמר, רגע הוא רק רגע, אבל על מינוט אני יכול לומר בודאות, שאם שכחתי מהשי"ת' האב איך געגעבן מיט מיר א ווארף', והוסיף ואמר לזקני הק', אני אומר לך שזהו רק ענין של רגילות, ואמר הלשון שזה נמצא תמיד במחשבתו ואינו יוצא משם לעולם.

כן מספרים גם על הרח"ק מרוזין זי"ע שכאשר היה נוטל את הכף לידו היה מייחד יחודים, ובכל תנועה ודיבור שעשה היה מייחד בזה יחודים גדולים, וכן גם מסופר על צדיקים אחרים, שגם בכל עניני הגשמיים לא היה ענין אחד שלא היתה בו קדושה, ואף כאשר דברו עם אנשים פשוטים היתה כונתם קדושה, כי לא היה אצלם שום מציאות שבעולם ללא רוחניות.

וזהו ביאור מאד"כ סולם מוצב ארצה, שאפילו כאשר האדם עוסק בדברים הגשמיים הפשוטים שבעולם, והוא במצב של סולם מוצב ארצה, עם כל זאת צריך שיהא וראשו מגיע השמימה, כי בראש אסור להסיח דעת אף לא לרגע אחד, שהאדם צריך להתבונן תמיד בדבקות ה', ולהבין מהו הקדושה

(סוכה לז:): שהוא לחורות שהשי"ת הוא המלך והשליט בכל הקצוות ואין בלתו. וכמו כן נאמר ליעקב אבינו ע"ה, שהתכלית של וְהָנָה ה' נצב עליו הוא, וּפְרִצַת יָמָה וּקְדָמָה וּצְפוּנָה וּנְגֻבָה, שכל מקום שהאדם יבוא לשם הרי הוא צריך להיות דבוק בהשי"ת, ולפרסם את שמו יתברך ולקדש שם שמים בכל העולם.

ואופן קידוש ה' בכל העולם הוא כמו שאיתא (ילקו"ש דברים תתל"ז), [שמעתי לראשונה מאמר זה מדודי, בנו של זקני הק', הרה"ק ר' מרדכי זי"ע] 'ואהבת את ה' אלקיך', אהבתו על הבריות. ואיך מאהבים אותו, על ידי מה שרואים אדם אחר איך שהוא נזהר מלדבר דברים בטלים, וכיצד הוא עונה לכל אחד ואינו בא לידי כעס, וכאשר רואים בני אדם כיצד נראה אדם העוסק בתורה, על ידי כן הרי הוא עושה את השי"ת חביב בעיני הבריות.

על ידי ענוה יוכל לפרוץ

והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה (כח, יד). האדם המבקש לשלוט על העולם, לא יוכל לעשותו באמצעות הנאוה, ורק על ידי מה שהאדם מבטל את עצמו ימשכו כולם אליו, אבל המתנאה, כיון שכל אחד כפי הנהגתו הרי הוא משפיע גם על האחרים להתנהג כמותו, אם כן על ידי נאוותו הרי הוא משפיע נאוה גם על האחרים, ולכן לא יבנו תחתיו.

וכמסופר שפעם אחת הגיע צדיק אחד מתלמידי הבעש"ט הק' לעיר אחת, ובאותה תקופה הגיע לשם גם מגיד אחד, ודרכם של המגידים היתה אז [כפי שעוד ראיתי בעצמי באותן השנים, כאשר פעם אחת הגיע מגיד מלובלין לעיירה על יד נדבורנא, ופעם אחת שמעתי את המגיד מקלומיזא, וכן בבראדשין

ממעשה זה, וכונן כאשר יהיו לו מעות, איזה תועלת יהיה מזה לעבודת השי"ת, וכן באכילה או בדיבור, מה יצא להשי"ת מענין זה, וכן צריך להיות בכל פרט ופרט, בכל ימי חייו של האדם.

כל הענינים שביארנו אינם פירושים בלבד, אלא כל זה הוא בכלל 'וירא יעקב צורת א', שכל זאת הוא הא' ב' של כל איש יהודי, ויעורנו השי"ת שנוכה עכ"פ להתחיל בעבודה, להיות בא', הן הדברים שהגני מדבר עליהם, והן מה שכל אחד לומד בעצמו בספה"ק.

והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו (כח, יב). וברש"י (ר"ה עולים), מלאכים שליווהו בארץ אין יוצאים חוצה לארץ ועלו לרקיע, וירדו מלאכי חוצה לארץ ללותו. משמע מדבריו שיצא יעקב לחוץ לארץ, ולבאורה הרי איתא בספה"ק על מה שפירש רש"י (להלן י"ג ד"ה שובב) שקיפל הקב"ה כל ארץ ישראל תחתיו, שכל מקום שהלך שם יעקב אבינו הלך עמו ארץ ישראל, ולא יצא יעקב מארץ ישראל. יש לומר שאעפ"כ אם היו מלאכי ארץ ישראל ממשיכים ללוותו היו צריכים להכנס לאויר של חוץ לארץ, ומלאכים של ארץ ישראל אינם חפצים לצאת לחוץ לארץ.

ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה (כח, יד). ענין הנהגות עם ארבעת המינים לכל ששת הקצוות, דרום צפון מזרח מעלה מטה ומערב, אמרו חז"ל

בחלום, ורק לאחר מכן נגלה אליו השי"ת גם בהקין.

פחדו של יעקב מפני השקר

והנה אנכי עמך (כה, טו). וברש"י (ד"ה אנכי), לפי שהיה ירא מעשו ולבן. הנה יעקב אבינו בודאי לא נתיירא מהם כפשוטו, וכמו שפירש רש"י בפרשת וישלח מאה"כ (לב, ח) 'ויצר לו' שמא יהרג את אחרים דהיינו את עשו, הרי שאע"פ שהיה עשו בעל בשר וגיבור ציד ויעקב אבינו ישב בבית המדרש י"ד שנה ברציפות, אעפ"כ היה יעקב גיבור גדול יותר מעשו, עד שהיה מיצר אם יהרג אותו.

וכן פירש רש"י (להלן כט, יד"ה וינש) מאה"כ 'ויגל את האבן מעל פי הבאר', 'להודיע שכוחו גדול', ומה היתה א"כ יראתו מעשו ומלבן. אלא עיקר פחדו היה מן השקר, שהרי עשו היה שקרן גדול, כמו שנאמר אצלו 'כי ציד בפיו' (לעיל כה, כח וברש"י שם ד"ה בפיו 'שהיה צד אותו ומרמהו בפיו'). וכן גם לבן היה מקור ואבי אבות השקר, ואילו יעקב לעומתם היה שורש האמת, כמו שנאמר (מיכה ז, כ) 'תתן אמת ליעקב', ועל כן חשש מלהסתובב אצלם, כי כשמסתובבים אצל אדם אחר, הרי צריכים סייעתא דשמיא מרובה שלא להיות מושפע ממנו ומדרכו. כשיש לו לאדם חבר שיתכן שיאמר שקר, או שיזרוק ברכה מפיו ללא שידע איזה ברכה הוא מברך וכדומה, על ידי כן הוא משפיע דבר זה גם על האחר וגם הוא מתקרר.

וחשש יעקב עבור האמת, שלא ישפיעו עליו האנשים אשר הם מקור השקר, ומה היה ירא יעקב, וכן רואים אנו במש"כ רש"י (להלן כא ד"ה ושבת) עה"כ 'ושבתי בשלום', שהכוונה הוא שיהא שלם מן החטא שלא ילמד מדרכי לבן, הרי שפחדו היה

שמעתי פעם מגיד אחד] שהמגיד היה זקוק למעות, ועל כן היה עובר ממקום למקום ודורש דרשות, ולאחר מכן היה עובר בין הקהל לאסוף מעות. והנה אותו מגיד עבר בין הקהל לאחר הדרשה, אך לא נכנס בידו מאומה.

לאחר מכן פנה המגיד להיכנס אל הרבי, ושם ראה איך שעומדים שם אנשים רבים בדוחק רב, ובידי כל אחד מעות רב בכדי למוסרם לצדיק, והם נדחקים לזכות להיכנס אל הצדיק, וכאשר נכנס המגיד אל הרבי אמר לו, הנה אני תלמיד חכם, ואני מתייגע שיתנו לי מעט מעות עבור הדרשה ואין נתנים לי, ומאידך כאן נדחקים כולם להיכנס עם מעות רב.

אמר לו הרבי, אפרש לך את הדברים, הנה כל אחד משפיע על אחרים כפי כוונתו, וכשאתה אומר את הדרשה מפני שאתה חפץ לקבל מעות, הרי אתה מכניס בהם חשק למעות, ולכן הם משאירים את המעות אצלם, אבל אני בז למעות שאיני רוצה במעות, וע"י כן נכנס גם כהם מחשבה זו והם בזים לממונם, ולכן הם מפקירים את כל כספם ומביאים אותם אלי.

וכמו כן מי שיש לו גאווה, הרי הוא משפיע את הגאווה על זולתו, וממילא שוב לא יבניע שום אחד עצמו לו, כי 'כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם' (משלי כז, יט), וכשם שהוא מבקש לשלוט, כך אין האחר רוצה להכניע עצמו תחתיו, וא"כ כיצד יוכל לפעול. אבל כשיהיה בבחינת 'והיה זרעך כעפר הארץ', כאשר יהיה בבחינת עפר, אז יוכל להיות 'זרעצת ימה וקדמה' וגו', ויוכל לפעול על אחרים ג"כ.

ויחלום וגו', והנה ה' נצב עליו וגו' (כח, יב - יג). בזוה"ק (ויצא קמ"ט:) איתא, שקודם שנשא אשה נולדו לו י"ב שבטי קה לא נגלה אליו השי"ת כי אם

שלא ילמד ממעשיו הרעים.

עד שהבטיחו השי"ת 'והנה אנכי עמך', כי מי שאוחז במידת האמת יהיה ה' עמו לעולם, שהלא מקור האמת הוא כביכול, וזהו 'תתן אמת ליעקב', שמדת האמת נשפע ליעקב מהשי"ת, ולזה הבטיחו השי"ת שישגיח עליו.

תכלית הידיעה לראות שאינו יודע כלום

שמירה בדרך

ושמרתיו בכל אשר תלך (כח, טז). כאשר האדם יוצא לדרך הרי הוא צריך לשמירה מיוחדת, ולסייעתא דשמיא בין ברוחניות ובין בגשמיות, ולכן אומרים בתפילת הדרך הפסוק (תהלים צא, יא) 'כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך', וכן גם אומרים הפסוק (שמות כג, כ) 'הנה אנכי שולח מלאך לפניך' וכו'.

לימוד התורה מקשר את האדם להשי"ת

ויקץ יעקב משנתו (כח, טז). איתא במדרש (ב"ר סט, ז) ויקץ יעקב משנתו, ר' יוחנן אמר ממשנתו, והיינו שקם מתלמודו. וכבר ביארנו ענין זה באריכות, ונחזור ונבאר כעת בקיצור, שהנה כאשר האדם יושב ועוסק בתורה, כיצד יוכל לבחון את עצמו אם לימודו מרוצה למעלה או לאו ח"ו, שאם לאחר לימודו הרי הוא מרגיש יותר פחד ה', הרי זה סימן שלימודו רצוי למעלה, מפני שלימוד התורה הק' צריך לקשר את האדם להשי"ת, וכמבואר בספר התניא (פ"ה), שכביכול יתברך כלול באותיות התורה, אמנם אם אין האדם לומד כראוי אין הוא יכול להרגיש את השי"ת.

וזהו הכוונה ויקץ יעקב ממשנתו, שלאחר הלימוד צריך להיות ויאמר אכן יש ה' במקום הזה, שירגיש את השי"ת, כי לימוד התורה צריך לקרב את האדם להשי"ת.

ואנכי לא ידעתי (כח, טז). כתב הרמב"ם (), תכלית הידיעה שנדע שלא נדע, שתכלית הידיעה היא שיבוא האדם להכרה שאין לו ידיעה. וביארנו הענין, שכאשר האדם מבקש לבדוק עצמו אם לימודו הוא מצד הקדושה, יתבונן בשעה שלומד איזה תוס' או מאמר חז"ל, או כשרואה מאמר באחד מן הספרה"ק, שאם מחשבתו אז הוא, כעת רואה אני שעדיין לא התחלתי בלימוד התורה, מאחר שגם ידיעה זו לא ידעתי, שלא ידעתי מתוס' זה או ממאמר חז"ל זה וכדומה, סימן הדבר שלימודו מצד הקדושה.

אבל יש אופן אחר, שלאחר לימוד התורה או קיום מצוה מרגיש האדם, ברוך השם שהגני יודע כבר ענין זה וגם ענין זה וכדומה, וזה הבחינה שלהיפך. וזהו הכוונה שתכלית הידיעה היא שנדע שלא נדע, שידע תמיד עד כמה אינו יודע, וזהו הסימן לאדם שכבר הגיע אל תכלית הידיעה.

וזהו כוונת ויקץ יעקב משנתו – ממשנתו (ב"ר סט, ז), שכיצד ידע אם יש ה' בתורתו, שתורתו הוא מצד הקדושה, על ידי ואנכי לא ידעתי, שכל ידיעה מבררת לו עד כמה אינו יודע, על ידי כן ידע שהגיע לתכלית הידיעה.

תלה מדרגותיו באחרים

בזכות ההשתוקקות

אין זה כי אם בית אלקים (כח, יז). וברש"י (ר"ה כ), כי מטא לחרן אמר אפשר שעברתי על מקום שהתפללו אבותי ולא התפללתי בו, יהב דעתיה למחדר וחזר עד בית אל וקפצה לו הארץ. הנה התורה נתנה לדרוש, ובענין זה רואים אנו דבר נורא, שהיה זה דבר פשוט שהיה לו ליעקב אבינו להתפלל במקום שהתפללו שם אבותיו, וכאשר עבר את המקום הזה והלך הלאה ונזכר שלא התפלל שם היה מצטער על כך וכאב לו מה שלא התפלל שם, וכאב זה היה על מה שלדעתו נהג שלא כהוגן בזה, ועל ידי הכאב הזה נתרשש לו נס שקפצה לו הארץ. וללמדנו בא למה יכול האדם לזכות על ידי כאב לב מחמת מה שנתרשל בעבודה.

ובאופן זה יש ללמוד את דברי רש"י הק'. כמו ששמעתי מהרה"צ ר' אלטר מלעלוב זצ"ל, שזקנו הרה"ק ר' אלעזר מענדל מלעלוב זי"ע נכנס פעם למלמד אחד, ושמע איך שהוא לומד בניהותא את דברי רש"י בפרשת חיי שרה על מאה"ב (בראשית כד, ג) ויען לבן ובתואל, שכתב שם (ר"ה ויען) 'רשע היה וקפץ להשיב לפני אביו', אמר הרה"ק להמלמד, וכי כך לומדים את דברי רש"י אלו, הרי דברים אלו צריכים לומר בהדגשה יתירה, ר-ש-ע היתה, שיחדרו היטב ללבות התלמידים שאין קופצים להשיב לפני האב, כי בכך נקראים רשע.

וכמו כן את דברי רש"י הכא 'אפשר שעברתי על מקום שהתפללו בו אבותי', יש ללמודו בהתלהבות ולא בקרירות, שיעקב אבינו אמרו מתוך השתוקקות עצומה, ועל ידי ההשתוקקות שהיתה לו, זכה למה שזכה שקפצה לו הארץ.

ולמדים אנו מזה, שיתכן שיבוא האדם על ידי

ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים (כח, יז). יעקב אבינו ברוב ענוותנותו, אף כאשר זכה לראות את החזיון הנורא הזה, לא תלה את הדבר בעצמו שעל ידי מדרגותיו הנעלות זכה שהשי"ת יתגלה אליו ולראות מלאכי אלקים, אלא מיד אמר שזכה לזה רק משום שאין זה כי אם בית אלוקים, ורק המקום גרם לכל זה.

ומסיים הכתוב ואומר, וזה שער השמים, שמהלך מחשבה זה שיהא האדם ענוותן ולא יתלה מדרגותיו בזכות עצמו, הוא השער שעל ידו זוכים לבא לידי הטוב, שידע האדם שעל ידי מעשיו אינו ראוי לבוא לידי מעלות ומדרגות אלו, ומה שזכה לאיזה מדרגה וכדומה, הרי זה בא לו מחמת סיבה צדדית ולא על ידי מעלתו.

הפחד תנאי לתפילה

ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה (כח, יז). מלשון הכתוב מוכח שאין עבודת התפילה צריכה להביא את האדם לידי פחד ה', אלא אדרבה, אסור לו לאדם לעמוד בתפילה קודם שיבוא לידי פחד ומורא מהשי"ת, שקודם התפילה צריך להיות 'דע לפני מי אתה עומד', שידע לפני מי עומד הוא לומר 'ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם'.

וזהו כוונת הכתוב 'ויירא ויאמר', שמתחילה צריך האדם להיות בבחינת 'יירא', ואז יכול הוא להיות גם בבחינת 'יאמר', לגשת אל התפילה.

התפלל, ויאמר בבית מדרש פלוני, והמשיך לשאול אותו עוד מה עשה קודם התפילה, ואמר שישב בבית מדרש אחר ואמר כל התהילים קודם התפילה.

תיכף פרץ זקני הק' בבכי רב ואמר, ראו יהודי זה שכבר זכה לומר היום תהילים גם קודם התפילה וגם אחר התפילה, ומה הספקתי אני בשב"ק שלי, וככה בדמעות שליש ממש, ועל אף שבכל שב"ק היו כל מלבושיו ספונים מזיעה לאחר התפילה מרוב עבודה, ולא רק בראש השנה, שאז היה הקיטל ספוג כבר בעת ברוך שאמר, וזהו מלכוד גודל עבודתו כליל שב"ק, ואף על פי כן אמר בענותותו 'מה הספקתי אני בשב"ק שלי'.

כך גם זכורני פעם אחת שסופר סת"ם אחד הגיע לתקן את הספר תורה, אמר לו זקני הק', אולי תוכלו לתקן גם את הקורא בתורה [שהיה זקן] קורא בתורה]. כך תעשו את הדבר בשלימות.

הצדיק עשה את המקום

ויקרא את שם המקום החוא בית אל ואולם לזו שם העיר לראשונה (כח, יט). את הפסוק בפרשת וישלח (להלן לג, יח) 'ויהן את פני העיר', אמרתי פעם לפרש, דהנה לולא הצדיקים היושבים בעריהם, מי היה יודע מהעיר נדבורנא או מהעיר טשורקוב או מבעלזא וכדומה, אבל מאחר שישבו שם הצדיקים, על ידי כן פרסמו את שם העיר בכל העולם כולו, וזהו ויהן את פני העיר, שכאשר נכנס יעקב אבינו לעיר, קבלה העיר את הון ואת הפנים שלה.

וכמו כן כאן היה שם העיר מקודם לזו, אבל כעת כאשר יעקב בא לכאן, הפך המקום להיקרא ולהיות

השתוקקותו למדריגות רמות אף שאינו ראוי לזה, שכאשר אומר נשמת 'זאל ער רייסן פון זיך שטיקער' מתוך השתוקקות, שיחשוב בלבו וכי כך אומרים נשמת, וכי כך נראה אצלי השב"ק, ועל ידי השתוקקות זו יוכל לבוא לידי מעלות רמות. ודבר זה שייך בכל פרט ופרט, הן בתפילות והן בכל עבודות השב"ק, בקידוש או בזמירות שב"ק וכדומה, שהאדם מחשב בנפשו שהנה כבר עברה רוב התפילה או רוב יום השב"ק, והשתוקקות זו גורמת למח והלב להתקשר למעלה, ועל ידי כן יורד מלמעלה השפעה שלא כרגיל, ויוכל על ידי כן להתעלות עד מאד.

כח התורה

אמרו חז"ל (פסחים פח). לא כאברהם שקראו חר, לא כיצחק שקראו שדה, אלא כיעקב שקראו בית. רק על ידי התורה אפשר לפעול ולהקים עולמות, ולכן יעקב שהיה מקור התורה, הוא קראו בית.

כל הענינים שהעני מבאר הכל הוא ממה שקיבלתי מזקני הק', שתהלה לקל זכיתי שהיה לי רבי, והשי"ת ריחם עלי שהעני זוכר כמה מהענינים ששמעתי מזקני הק', וכל הדרכים הללו שמעתי מזקני הק' זי"ע.

אצל זקני הק' היה טיש בצפרא דשבתא כמו כליל שב"ק, ופעם אחת נכנס יהודי אחד מאנשי המקום לעריכת השולחן, ושאלו זקני הק' מהיכן הוא בא עכשיו, ענה ואמר לו שישב עכשיו בבית מדרש אחד ואמר את כל ספר תהילים, וחזר ושאלו היכן

בית א-ל.

כאשר האדם הזקוק לישועה בממון וכדו', כגון שהוא צריך לשלם חוב, והוא רואה את הסייעתא דשמיא אך שבאה לו הישועה מלמעלה, הרי יש לו טעם אחר לגמרי מן האדם שבאה לו הישועה ללא שיראה את הסייעתא דשמיא, ואז נראה לו שהצליח בעצמו.

הפרשת מעשר כספים אינה אלא החזרת המעשר להשי"ת

ועל ענין זה ביקש יעקב אבינו, ונתן לי לחם לאכול, שירגיש אך שהשי"ת הוא הנותן לו לחם לאכול, וזהו ענין שכל אחד יודע, אך אין זוכרים את הדבר הזה בכל עת ובכל שעה, וצריכים לחזור על הדבר הזה הלך וחזור.

וכאשר האדם מגיע להשגה זו, הרי שכאשר הוא נושע, אין הוא תולה את דבר ישועתו בכוחו או בחכמתו, אלא יודע הוא שהכל בא לו מאת ה', וממילא הרי הוא מודה להשי"ת על הדבר.

ועוד זאת, שכאשר יודע ומשיג שהכל בא לו מאת ה', ימשיך עליו השי"ת עוד ישועות, שאם האדם מודמה שהכל בא לו בחכמתו, אומרים לו מן השמים, בא ונראה מה תוכל להועיל בחכמתך, אבל כשיודע האדם בבירור שהכל בא לו מן השמים, יהיה השי"ת בעזרו עוד ועוד.

וידיעה זו צריכה להיות מתוך אמת, ולא רק בכדי לקבל ישועות, והלא את השי"ת אי אפשר לרמות. ועיקר הכל הוא שישמח האדם במה שהוא זוכה לקבל בכת עת מהשי"ת, שהשי"ת עוזר לו תמיד בכל זמן ועידן, ובוה ישמח בעיקר במה שזוכה להתדבק בהשי"ת.

לתת לאחרים

ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש (כח, כ). ידוע הדקדוק, מהו כפל הלשון ונתן לי לחם לאכול

עשר אעשרנו לך. אמרתי פעם בענין הפרשת מעשר כספים, שהנה הרבה אנשים מרגישים שהם עושים את השי"ת כשותף בנכסיהם, כי כביכול השי"ת לוקח מהם עשר אחוז מממונם. ואמרתי להם, הלא כל הממון שיש בידך הרי הגיע ובא אליך מהשי"ת, וכאשר השי"ת נותן לך אלף דאלער, וכי אינך יכול להחזיר לו מאה או מאתיים דאלער, דהיינו מעשר או חומש, והלא השי"ת הוא הנותן לך כח לעשות חיל' (דברים ח, יח), וכי יש מי שמצליח משום חכמתו וכדומה, הרי כל מה שיש לו לאדם, הכל בא לו ממה שהשי"ת נותן לו.

והנה בביכורים אמר הכתוב 'ביכורים לה' (ויקרא ב, יד), על אף שנותנים את הביכורים לבחן, אך מכל מקום כיון שהכוונה היא ליתן אותו לפני ה' הרי זה נקרא ביכורים לה'. וכמו כן הוא ענין עשר אעשרנו לך', שהאדם מחזיר את המעשר לפני השי"ת, שעל ידי מה שהוא נותן את דמי המעשר להחזקת תורה בשיבה או לתלמיד חכם, הרי זה כמי שנותן להשי"ת.

והנה ממילא מחויב האדם לתת צדקה בכל עת, משום 'מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה' (מכילתא בא פסחא פ"ט).

להרגיש שהכל בא מהשי"ת

ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש (כח, כ). הנה

בורעי, על ידי מה שיראה שאין פסול בזרעו, שגם בניו ממשיכים בדרכו, אז ידע שעבודתו הוא באמת.

תכלית הישועה שיהיה תועלת מזה לעבודת השי"ת

וישא יעקב רגליו (כט, א). **וברש"י** (ד"ה וישא), **משנתבשר בשורה טובה** שהובטח **בשמירה**, נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת. הנה ענין זה שנעשה קל ללכת מאחר שהובטח ב**שמירה** נאמר רק לאחר נדרו של יעקב, **וידר יעקב נדר** לאמר אם יהיה אלקים עמדי וגו', ושבתי בשלום וגו', והאבן הזאת וגו' (לעיל כה, כ – כב), ולא מיד לאחר שהבטיחו השי"ת ו'הנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך' (שם, טו).

וטעם הדבר הוא, כי הנה כאשר האדם זקוק לאיזה ישועה, הרי תכלית הישועה היא שיוכל לעבוד את השי"ת כראוי, וכגון כשצריך ישועה בענין חולה הזקוק לרפואה, הרי תכלית רפואתו היא שעל ידי כן יוכל ללמוד ולהתפלל. או מי שאין לו מעות, תכלית הישועה היא שכשיהיה לו מעות יוכל ליתן צדקה ולעשות בהם מעשים טובים, וכן בשאר הענינים.

וכמו כן כאן, שרק לאחר שנדר יעקב אבינו את נדרו, ואמר לפני המקום מה תהא התועלת מן הישועה ומכל מה שיעזור לו השי"ת, ש'והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים' וגו', רק אז היה יכול להרגיש את הבשורה הטובה כראוי ולשמוח בה, משום שאז קיבל על עצמו מה תהא התועלת מן הישועה שיעזור לו השי"ת.

וכמו כן כל אדם הזקוק לישועה, צריך הוא לקבל על עצמו קבלה טובה שיוכל לקיימו על ידי הישועה שיעזור לו השי"ת.

ובגד ללבוש, הלא הדבר ידוע וברור שלחם הוא בכדי לאכול ובגד הוא בכדי ללבוש. וביאר בזה זקני הק' הרבי ר' **מרדכי'לע זי"ע**, שאין שייך לומר על האדם שיש לו פרנסה, אלא א"כ יש בכוחו לעזור גם לאחרים. ובזה יש לפרש הכונה ונתן לי לחם לאכול, היינו שיוכל לתת לאכול גם לאחרים, ובגד ללבוש, שיוכל להלביש גם את האחרים.

חמשך הדורות סימן לעבודת אמת

והיה ה' לי לאלוקים (כח, כא). **וברש"י** (ד"ה והיה), **שיחול שמו עלי מתחלה ועד סוף**, **שלא ימצא פסול בזרעי**. הנה אמרו חז"ל (ב"מ פ"ה.) כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם וכן בנו תלמיד חכם שוב אין תורה פוסקת מזרעו לעולם, שנאמר 'לא ימושו מפך ומפי זרעך ומפי זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם' (ישעיהו נט, כא).

ותנה על האדם לעסוק בתורה ולעבוד את השי"ת, לא לשם קבלת שכר שעל ידי עבודתו יזכה לן ערך, ולא מפני יראת העונש שאם לא יעבוד כראוי יקבל גיהנום, לא מחמת אלו צריכים ללמוד תורה, אלא קיום המצוות צריכה להיות באופן שיהא האדם שש ושמח בזה שהוא יהודי ובוה שהוא יכול ללמוד תורת ה' ולקיים מצותיו יתברך, וכן צריך הוא להימנע מן החטא לא מפני שהוא הדבר המאוס ביותר בעולם, אלא משום שהשי"ת צונו להיות פרושים מן החטא במחשבה דיבור ומעשה.

ואיך ידע האדם אם הוא הולך על דרך האמת, הסימן הוא על ידי המשך הדורות, שאם גם בנו וכן בנו ממשיכים בדרכו, לומדים תורה ומתייירים מלפני השי"ת, אז ידע שהוא בדרך האמת. וזהו מאמר יעקב אבינו, מהו הסימן והיה ה' לי לאלוקים, שתורתו הוא כראוי, **שלא ימצא פסול**

האדם ש'ואהבתך אל תסיר ממנו לעולם'.

והנה כל אחד זוכה לפעמים לומר פרק אחד כראוי, וכשם שאמר פרק זה, הרי הוא צריך לומר כמה פרקים ואף את כל התפילה.

כן הגני מפרש תמיד, מה שאמרו חז"ל בגמ' (ברכות י"ג: ועוד הרבה) 'חסורי מחסרה והכי קתני', שאם האדם נמצא במצב של חסורי מחסרה, שחסר לו איזה ענין, אזי יקיים והכי קתני, שיתיישב ללמוד, ועל ידי כן תבוא לו ישועתו. וכבר ניסיתי פעם ענין זה, שכאשר האדם רעב, אם הוא מתיישב ללמוד כעשרה רגעים, אזי מתמוסס כל הרעב והולך ממנו, ואין הכוונה שמאז שוב לא יצטרך לאכול, כי הלא מן השמים רוצים שיאכל האדם, אך על האדם לאכול לא בכדי להשקט את רעבונו, אלא מפני שכך רוצים מן השמים, כי יש בזה כמה וכמה ענינים.

ענין הריקוד אינו חרמת הרגלים רק חרמת הלב

וישא יעקב רגליו (כט, א). וברש"י (ד"ה וישא), נשא לבו את רגליו וכו'. הנה כאשר האדם חוקד ריקוד, אם בהקפות בשמחת תורה או בליל שב"ק וכדו', אינו צריך להרים את הרגליים אלא את הלב, ואם ירים את לבו אזי ממילא יורמו כבר גם הרגליים. וכאשר האדם אוחז במדרגה זו, אינו מרגיש כלל בריקודו.

ובעת הריקוד יש להשפיל את העיניים ולהרים את הלב, ואזי יתרוממו הרגליים מאליהם.

כשזקני הק' היה מתפלל, היה קופץ ממקום למקום מרחק גדול, וכי היתה כוונתו לקפוץ, אלא מפני שהלב קפץ ממילא קפץ גם הוא בעצמו.

אצל זקני הק' לא היו כמעט אנשים שהיו יושבים בעת התפילה על הספסל שאצל השולחן, ובראש השנה היה דוחק גדול מריבוי הציבור, וביותר ביום הקדוש, באופן שרק זקני הק' היה לו מקום לפסוע ג' פסיעות באמירת 'עושה שלום' בסיום שמונה עשרה, והיו אנשים שהיתה להם חזקה לשבת אצל הספסל מאחורי הרבי, ולפעמים היה זקני הק' קופץ עד שכמעט והיה נכנס בהם, ולא הרגיש בזה כלל, מפני שנשא לבו את רגליו, והיה קופץ כן אף בעת תפילת שמונה עשרה, ורק בעת אמירת מלכויות וזכרונות ושופרות היה עומד על מקומו ללא ניע [למנהגינו אין מנגנים בהם אלא אומרים הכל].

כי הם חיינו ואורך ימינו

ומה שאמרנו איננה מדרגה, כי בתורה כלול הכל, וכמו שאומרים בתפילה (ברכת אהבת עולם בערבית) 'כי הם חיינו ואורך ימינו', ואין די במה שהבעל תפילה אומר בליל שב"ק כי הם חיינו בנוסח נאה, אלא כל אחד צריך להרגיש ענין זה בחוש, 'כי הם חיינו ואורך ימינו', 'ונשמח בדברי תלמוד תורתך ובמצותיך לעולם ועד', שלא ילמוד האדם רק מפני שהוא נמצא בשיבה או בכולל, אלא לימודו צריכה שתהא באופן של 'ונשמח בדברי תלמוד תורתך ובמצותיך לעולם ועד', ושירגיש כך תמיד בכל עת ללא שום הפסק.

וכאשר האדם אומר 'ובהם נהגה יומם ולילה', לא יכוון בדברים אלו רק משום קבלה, אלא גם כבקשה, שהוא עומד ומבקש מהש"ת שיזכה להנות בהם יומם ולילה.

וכאשר זוכים לבקש כראוי על התורה, אז ידע

הרבה פעמים, מזה בעצמו הננו מתעוררים לעבודתו יתברך

והנה רחל בתו באה עם הצאן (כט, ו). דודי הרה"ק מביטשקוב שהיה איש קדוש היה אומר, שהאדם אינו צריך לעולם לשאול מאומה, כי מה שנזכר כבר הרי ממילא כך אכן יהיה, ומה שצריך לדעת יתוודע לו ממילא. וכל היה אכן נזהג בעצמו, שלא היה שואל מאומה, באמרו שמה שצריכים לדעת הרי נודע ממילא.

וכן היה כאן אצל יעקב אבינו, ששאל רק על לבן ולא על רחל, אבל מאחר שהיה צריך לדעת על רחל אמרו לו הם מעצמם 'והנה רחל בתו באה עם הצאן'.

שלא לדבר בעת מחלוקת

כאשר האדם שומע מחלוקת, אין לו לחשוב שמשמים זימנו לו דבר זה בכדי שישמע את המחלוקת, אלא שהבעל דבר רוצה שישמע מהמחלוקת, שהרי זה לעומת זה עשה אלוים, ועל כן צריך הוא להתגבר וללכת משם הלאה ולא לשמוע את דברי המחלוקת.

והנה כשיש מחלוקת ח"ו, בין אם מחלוקת גדולה או אפילו קטנה, אזי מי שאין בידו לסייע להשקיט המחלוקת, הרי כאשר הוא מדבר מהמחלוקת הרי הוא נפגם מזה, על אף שאינו מצדד בדבר, כי מחלוקת הרי שייך להסטרא אחרא ר"ל, וכאשר מדברים מזה הרי זה מזיק כמי שמדבר משאר ענינים שאינם טהורים.

וכן הוא בעת הריקוד בליל שב"ק, הרי הריקוד אינו פורים שפיל, אלא צריכים להרים את הלב, ע"ד 'זקרקעו לבבכם ואל בגדיכם' (ויאל ב, יג), הלא עכשיו הוא ליל שב"ק, ומה טעם אינו מרגיש מאומה, הלא צריכים לתת 'שבח יקר וגדולה וכבוד לקל יוצר כל' (ברכת יוצר לשב"ק), והיכן אני נמצא, וכי העיקר הוא כנגינת חנינון, הלא גם טעיף יכול לזמר. ולא שאין מקבלים עבודה הנעשית באופן זה, אך הלא צריך האדם להתעלות יותר ויותר.

וירא והנה באר בשדה וגו' כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים והאבן גדולה על פי הבאר, ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר (כט, ב - ג). בפסוק זה מרמזים הרבה סודות, ויש לפרש באר הכוונה להשפעות, והאבן מרמז על מה שנעשה לבו כאבן, שהעצה לכך היא ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן, שעל ידי מה שמתאספים ויושבים כולם כאחד יכולים הם להוריד את האבן, 'והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר' (יחזקאל לו, כ).

התעוררות לעבודת השי"ת

ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם (כט, ד). כתב בספה"ק נועם אלימלך (ר"ה וישא) [שמעתי לראשונה מר' כתיאל ע"ה], אחי מאין אתם, ששאל אותם מאיזה אופן וסיבה בא לכם התעוררות לעבודתו יתברך, ויאמרו מחרן אנחנו, שבא להם עיקר התחלת התעוררות יראה מחמת שהזכרנו החרון שהכעסנו שמו הגדול יתברך ויתעלה, שמזה בעצמו שעוררו את חרוננו של מקום עליהם כל כך

וזחזו אחד מהנסיונות הגדולים שהאדם דש בעקביו, ודש בעקביו אין הכוונה שהוא חטא קטן, אלא שהם מן החטאים שהאדם מתרגל אליהם, עד שאינו מרגיש שהוא עושה חטא.

וכבר נתבאר למעלה שבכל דבר שעושה צריך האדם להתבונן מה תועלת תהיה בשמים מזה, ואם כן לא ידבר ממחלוקת, שהרי כל מחלוקת הוא מלא בסטרא אחרא מתחלה ועד סוף, ואין לדבר בזה.

ויחי רצון שעל כל פנים אותם שאין להם שייכות עם מחלוקת לא ידברו ממחלוקת, וכמו כן יזהר האדם שלא יחזיק במחלוקת, וכגון אחד שב"ב לא יצאה ידי חובתה כלפיו, אל יעשה לכן דברים אחרים כנגדה, כגון שלא יתן לה מעות וכדו', שזה נקרא מחזיק במחלוקת, ואין האדם יודע חומר הדבר, וצריך האדם לכופף את ראשו ולידע שאין שום דבר הנפעל מעצמו, ואל יחזיק במחלוקת אפילו רגע אחד.

רצא דאמונה

דא"ח מב"ק מרץ רבינו
הקוה"מ הב"מ
צבוקל"ה"ה

בנימאל ס"ק פון אדמו"ר שטיטא

דא"ח בעת רעוא דרעוין פרשת ויצא תשע"ד לפ"ק

בעיה"ק ירושלים תובב"א

סעודה שלישית מרמז על יעקב אבינו

וזה ביאור דברי חז"ל (עפ"י שער הכוונות דף ע"ב ע"א בשם האריז"ל ויעו"י בספר יסוד ושוורש העבודה ח"ב שער ח' סוף פרק י"ג) כי סעודה שלישית מרמז על יעקב אבינו, כי בעת פניא דשבתא בזמן רעוא דרעוין בטרם יבואו ימי החול שצריכים רחמים גדולים אז מתעורר כח יעקב אבינו.

מה שבשב"ק אין מתפללים על גשמיזת רק בשל"ס

והנה משך כל השבת מוציאים אנו בנוסח התפילה את כל הבקשות על ההצטרכויות הפרטיים ואנו מתחננים רק על עניני רוחניות, וכל התפילות מיוסדים על רוחניות קדשנו במצוותיך ותן חלקנו בתורתך, ולא ככל תפילות השמו"ע של ימי החול בהם מרבים אנו לבקש על כל הענינים הגשמיים.

אמנם ידוע כי הצדיקים וגדולי הדורות זיע"א כשהגיע זמן רעוא דרעוין האצילו מברכותם והרבו בבקשות על צרכי עמך המרובים, והעריפו ברכות על כלל ישראל גם בעניני גשמיזת, ולא ככל השבת שאין מבקשים על גשמיזת.

צריכים הגשמיזת בשביל הרוחניות

ובביאור הדבר נראה, כי יעקב מרמז על תורה, ואם

בזכות שבת קודש, בזכות אאמו"ר זיע"א, בזכות רבותה"ק כל הצדיקים נבג"מ, בזכות האבות הקדושים, יתן השי"ת ויכניס דיבורים הראויים השווים לכל נפש לעורר ליבי הנשבר ולעורר לבבות ישראל לאביהם שבשמים.

שבת קודש בכלל, ובעידן רעוא דרעוין בפרט, הוא זמן נשגב של התעלות, זמן נפלא של עליה, להתרומם אל השי"ת מכל מאווי העולם.

כדי להינצל מהדינים השולטים בימי החול הוא רק ע"י תורה ותפילה

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. הנה באר שבע הכוונה על שבת קודש שהוא באר שבע דמיניה מתברכין כל שיתא יומין וכל ברכאן דלעילא ותתא ביזמא שביעא תליא (שפת אמת בפרשתן ועוד), וזהו **ויצא יעקב מבאר שבע**, כי כאשר יוצאים מיום השב"ק שכל דינין מתעברין מיניה (מתוך כוונתא ליל שב"ק) ועוברים לימי החול שבהם דינין תקיפין, אזי **וילך חרנה**, פי' כשרוצים לבטל הדינים וחרון אף (עפ"י זוה"ק בפרשתן), העצה היחידה לכך היא **ויפגע במקום**, ואין פגיעה אלא תפילה (מכילתא בשלח פ"ב ומכילתא דרשב"י שם י"ד י. ירושלמי ברכות ד. ועוד) דהיינו כי רק על ידי תורה ותפילה ועבודת השי"ת נוכל להתגבר על הדינים המתגברים בימי החול.

רזא דאמונה

המלך, ואז בעידן חדוותא זו, הם להם לבני העיר להזכיר למלך את צערם מאותו צר הצורר, כדי שלא יצטערו את המלך בעת שמחת ליבו, וגם לא יצטערו עצמם בזמן שהם צריכים לשמוח עם המלך.

אי לכך המליצו להם החכמים כי ביום האחרון בטרם יעזוב המלך את שערי העיר יגשו אליו משלחת מאנשי העיר לדבר על לבבו את צרת ליבם מאותו שר מרושע, ולבקש מאיתו תחנונים, אדוני המלך, רצוננו להיות יהודים כשרים ולהתנהג כהונן, ואותו שר רשע מבקש לבוא עלינו בכל יום בגזירות קשות ורעות על לא דבר, וכי על המלך לפעול בעבורם ישועה.

בשבת שהוא זמן שמחה אין ראוי לבקש על גשמיזות אלא בשל"ס

כן הוא הענין ביום השב"ק שהוא יומא דנשמתא ומטרוניתא, בו השי"ת שמח עם כלל ישראל, ואנו שמחים כביכול עם השי"ת, תנו שבח ושירה לקל אשר שבת ברא, כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים (שבת קיח:), שבת קודש הוא זמן של שבח וחודאה להשי"ת על שזכינו למתנה כזו מבית גזיו של הקב"ה ושבת שמה (שבת י:), ישמח משה במתנת חלקו, ולכך אי אפשר כי ביום השבת שהוא עידן חדוותא לבוא ולבקש על צערנו הפרטי.

אלא כי אם בפניא דשבתא בטרם צאת השב"ק בזמן רעוא דרעוין או אז זהו הזמן לעורר רחמים גדולים ולבקש בקשות גדולות, תחנונים ידבר רש, על כל הצרכים הפרטיים, וזהו הטעם שהיו צדיקים מרעישים עולמות בזמן של"ס על הענינים הגשמיים ולא כבכל השב"ק.

ביאור הכתוב בפרשתן בענין רעוא דרעוין

אין קמח אין תורה (אבות ג, כא), היינו כי אם אין לכלל ישראל קמח כדי ללמוד תורה, עם ישראל צריך פרנסה, כלל ישראל צריך הרחבת הדעת, כלל ישראל צריך יישוב הדעת, צריכים פרנסה ברווח, ולכך באו צדיקים בשלש סעודות כדי שיוכלו כלל ישראל ללמוד תורה מתוך הרחבת הדעת ושיתמלא כלל הצטרבותם, ולכך מטרת כל הגשמיזות הוא גופא רוחניות, וכל המטרה הוא כדי שיוכלו כלל ישראל לעסוק בתורה ולעבוד ה' בלי שום מניעה שבעולם.

משל נפלא בביאור הענין

עוד יש בביאור הדבר משל נפלא לשר שונא ישראל שהיה מיצר לישראל מאוד, והיה מערים עליהם קשיים גדולים בכל הענינים, ורדף את היהודים דרי היישוב בכל מאי דאפשר, והחליטו אנשי העיר לילך אל המלך ולהתחנן אליו על נפשם להדיח את השר מעל כסאו.

ויחי פעם אחת כאשר הגיע המלך לבקר באותו היישוב עלה על דעתם לבוא אל המלך בדבר השר המרושע, והלכו לשאול בעצתם של החכמים האם לילך אל המלך ובאיזה אופן.

אכן היתה עצת חכמים לבני היישוב, שכלל אותם הימים בהם שוהה המלך בעיר לא יגשו אליו ולא ידברו עמו דבר בנוגע לאותו השר, כדי שלא יפריעו לשמחתו של המלך בשעה שהוא נמצא בעיר, שכן הגיע כדי להשתעשע עם בני העיר, ולא יפריעו את חדוות לבבו, וגם לא יפריעו לשמחתם עצמם, באופן שיוכלו לשמוח עם המלך.

שכן היה הדרך בשנים עברו בעת שהיה המלך מגיע לאיזה יישוב היה שמחה גדולה, והיו מתכוננים לזה שבועות ארוכים קודם שהגיע, כל שכן בזמן שהגיע ליישוב היה זה צהלה ורינה גדולה, בריקודים ושמחה ושירה גדולה, ושמחו שזוכים לראות פני

השערים.

כי באמת זהו יסוד איתן בכל ענין, שאין שום דבר שיין להיות בלי תפילה ותחנונים להש"ת.

תוכחת מגולה לאותם המדברים בבתיכנס

וכבר דיברנו פעמים רבות, ומדברים בעו"ה כסדר, על הפוקה ומכשול בבית ישראל ה"י, כי בשנוכסים לבית המדרש נכנסים רק כדי לעורר רחמים ולהתפלל, ולא כדי להעביר הזמן ח"ו בדברים בטלים, ולא כדי למצוא שם את חבריו ומרעיו, כאשר לדאבונינו נעשה היום, כי זה ההיפך הגמור של בית הכנסת, ביהכנס לא נעשה אלא כדי לשפך נפשו לפני ה', והיינו כפשוטו לעמוד במקומו מתחילת התפילה עד סופה.

ביאור הכתוב ובאו אליך כל הברכות האלה והשיגוך

וזוהו ביאור הכתוב (דברים כח, ב) "ובאו אליך כל הברכות האלה והשיגוך", היינו כמו ששמעתי בזה מאמו"ר הק' זיע"א בשם זקני הק' זיע"א, כי צריכים תפילה מיוחדת על כך כי הברכות שבאים משמיא ישינו אותך, פי' הדבר כי כאשר יהודי עומד בתפילה לבוכ"ע ומתחיל לבוא עליו שפע, וההצלחה מאירה לו דרך, צריך הוא סייעתא מיוחדת בזמן שהולך למקום אחר או מחליף בית מדרש וכדו' כדי שישנו אותו הברכות במקום שהוא שם.

לקבוע מקום לתפילתו, וגודל עונו של המדבר

ובזה נראה לפרש דברי הכתוב בפרשתו, ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה ויפגע במקום, ע"ד מש"כ בזה הנועם אלימלך ושאר ספרים, כמו שאמרנו בתחילת דברינו כי כשמתקרבים ימי החול בהם דינים תקיפין ואנו עוובים את יום השב"ק שכל דינן מתעברין מיניה אזי צריכים לרחמים גדולים, וזה רק על ידי ויפגע במקום היינו אין פגיעה אלא תפילה.

העצה היחידה לינצל מהיצר הוא תורה ותפילה

כי כאשר הצר הצורך הוא היצר מלך זקן וכסיל מביא נסיונות קשים ומרים, למען אנסנו הילך בתורתו אם לא, וכדא"ר בגמ' מסכת קידושין (ל:): יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ופירש"י בכל שעות היום. העצה היחידה לכך בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין כנגדו (שם), היינו כי זה התבלין היחידי ליצר הרע, כי באמת אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו (ע"ג ג). שהקב"ה חלילה וחלילה אינו בא להקשות על בני ישראל ולהכשילים ח"ו, אלא בכוחו של כל אחד להתגבר על היצר, כי הקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים, ועמך כולם צדיקים (ישעיה ס, כא), ורצונו של הש"ת בכל נסיון הוא לנסות אותנו עד כמה חזקים אנו באמונה שלימה כי כל מה שאנו מתפללים שומעים בשמים, ועלינו רק להתאזר בכוח התפילה.

תפילה בוקעת כל הרקיעים ובלעדיה לא שיין כלום

וזה הענין מה שהאריכה תורה לפרט את הענין של ויפגע במקום, אין פגיעה אלא תפילה, וכן שרה ורבקה שהיו עקרות ונושעו בזכות התפילה, כי באמת כל זה מעשה אבות סימן לבנים, לימוד לדורות כי רק בכוח התפילה נוכל להיוושע וכי תפילה בוקעת את כל המסכים המבדילים בינו לבין אבינו שבשמים, ובוקע את כל הרקיעים וכל

גודל הענין כי בתוך כל החסתרם יש לנו מקום
השראת השכינה

הלא הקב"ה מבטיח "ועשו לי מקדש ושכנתי
בתוכם", היינו כי בתוך כל החשכות וההסתרה
הגדולה שנעשה בימינו כאשר לקחו מעמנו את
הבית המקדש, לקחו מאיתנו כהנים, לקחו מאיתנו
הלוויים, לקחו מעמנו את הסנהדרין, לקחו מעמנו כל
הצדיקים, לקחו ממנו הכל, לא נשאר לנו כלום,
וגברו עלינו הסתר בתוך הסתר כאשר דרכי רשעים
צלחה בהפקרות איומה כאשר הקליפות שולטים,
אבל בתוך כל ההסתר הגדול הזה נשאר לנו דבר
אחד שאין אף אחד שיוכל לקחת מעמנו, ואלו הבתי
כנסיות מקום השראת השכינה, מקום שנוכל
להתפלל ולבכות לה'.

עד כמה שהשי"ת מצפה לתפילת כל אחד
ושואלו איכה

והנה כאשר נתבונן בדבר הרי הדברים מבהילים,
כי הקב"ה מתאווה לתפילתן של צדיקים והיינו
תפילתם של כל עם ישראל, כי עמך כולם צדיקים,
והיינו כפשוטו כי הקב"ה מצפה לכל אחד שיבוא
ויתפלל וישפוך נפשו לפני ה', וכראי' בגמ' (ברכות
ו'): שכאשר השי"ת מגיע לביהמ"ד ורואה שאיננו
נמצאים שם עשרה, שואל הוא איפוא אנתנו, הבורא
כל עולמים מצפה ומחכה לכל אחד ושואלו
"איכה?", הקב"ה דורש מעמו איכה, איפוא הינד
נמצא בעולם, איפוא, הלא גם כשאתה נכנס
לביהמ"ד מתחיל אתה לדבר עם פלוני ועם אלמוני,
איכה, למה אינך מתפלל, נכנסים לבית המדרש
שהוא מקום קדוש אסור להפסיק בשום שיחה
בטילה, החובה גמורה לעמוד מתחילת התפילה עד
סופה למן קרבת עד הסוף בלא הפסק מילה של

בשעת התפילה שמונע תפילות הציבור כולו

הנה אמרו חז"ל כל הקובע מקום לתפילתו אלוקי
אברהם בעזרו (ברכות ו.), כי צריך גם בתוך
הביהמ"ד להעמיד לו מקום קבוע מריש התפילה
עד גמירא, חלילה מלשווח בשעת התפילה, וכפי
שהרחבנו בזה בעז"ה בשב"ק העעל"ט, כי מי שהוא
חלילה מדבר בשעת התפילה אינו חוטא בגופו
בלבד, אלא כי עליו ועל נפשו מוטל אחריות
תפילתם של הציבור כולו, כי לשון הווה"ק בזה הוא
כי הוא דוחה רגלי השכינה רח"ל, כי בשעה שהוא
משיח שיחה בטילה הקב"ה אינו נמצא בביהמ"ד,
ואם הוא מדבר בביהמ"ד לפני התפילה או אחר
התפילה וכ"ש בשעת התפילה, השי"ת אינו נמצא
כאן כלל, ובשביל זה תפילותיהם של הציבור כולו
אין מתקבלים.

ובאמת רואים אנו בשביל כך, בני ישראל עוברים
כאלה צרות צרורות, איפוא הם כל תפילותינו
הרבים, איפוא הם דמעותיהם של כלל ישראל,
איפוא הוא התהלים של כל עם ישראל, למה אין
שומעים מן השמים את תפילותינו, למה נגרע
מאבותינו במצרים שהיו שורים בתוך ערוות מצרים
בעומק מ"ט שערי טומאה, ושכנו בתוך ארץ ערווה
ומקור הטומאה, ובכל זאת גברו תפילותיהם ליגאל
והגיע הזמן של פקוד פקדתי בזכות של ויאנחו בני
ישראל מן העבודה, ואנן למה נגרע והלא ברוך השם
שומרים תורה ועושים מצוות כדת ומוסרים נפשנו על
השב"ק ומסי"ג על חינוך הבנים והבנות, ולמה אין
מקשיבים לתפילותינו שנגאל מהגלות המר.

אלא עיקר הדבר הוא שנושעו בימיהם הוא כי
בימיהם לא היה להם חובת בתי מדרשות ובתי
כנסיות ולא היה עליהם גודל האחריות שבדבר,
ומתי שהתפללו ופנו להשי"ת היו מתרצים.

אבל בימינו אשר מה גודל החובה המוטלת עלינו
ליזהר בכבוד בית הכנסת על כל אלה באו עלינו
צרות גדולות ורעות.

הכריע אותו ואת כל העולם לכף חובה, כי זה פשוט וברור כי אילו היינו אנחנו מתנהגים כשורה לא היינו נותנים לכל האסונות האלה שיבואו על כלל ישראל.

כל אלו שיש להם קשר עם הכלים הטמאים אף באונס הם טמאים לנפש אדם

לדאבון ליבעו אוי לנו שכך עלתה בימינו, לעת כזאת אשר רחמנא ליצלן נכנסים לביהמ"ד ורואים חסידיש'ע בחורים ואברכים המסתובבים עם סעלפאנס'ס טמאים בלי בושה, בלי חרפה, והלא פעם אם ראינו דובר הזה אצל בחור היו מגדים אותו ואין מכניסים אותו לביהמ"ד ואין מצרפים אותו למנין, כי צריך להיות ברור כביעתא בכותחא שאין שייך שום אופן שבעולם כי כל המחובר לטהור טהור וכל המחובר לטמא טמא, וכל אלו שיש להם קשר כלדורו עם הדברים האלה הם טמאים גמורים, בין אם נוגעים בזה באונס או שלא באונס, מיטמאים לגמרי ה' ישמרנו ויציילנו, ועד כדי כך נפלה נשמתם עד שאינם חשים כלל ההעידר והמחלה רח"ל.

הכלים הם כמו המחלה האיומה שאין חשים המחלה אבל א"א לרפאותה

חרי הדבר כהמחלה האיומה שנכנסה רח"ל באדם ובתחילה אין חשים בזה והיא מחלה ממארת באדם, כך הם גם כל אלה עם הסעלפאנס'ס טמאים שהמלה ממארת בקרבם ואין חשים ההעדר, אבל כשם שאי אפשר לרפאות את אותה המחלה האיומה כך גם אי אפשר לרפאות את נשמתם של אלה.

דברים בטלים.

פחד הדיבור בביהכנ"ס בק"ץ ממלך בשר ודם, וחומר מצב דורינו

והאיך אינם יראים לנפשם כל אלו האנשים, והלא בשעה שהיו עומדים לפני מלך בשר ודם לדבר עמו לא היו משמיעים מפיחם הגה לאדם אחר כי אז אחת דתו, כ"ש ק"ו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, האיך לא יראו לנפשם, הלא כלל ישראל יהודים צריכים ישועות בוכים ומתחננים על נפשם אין לך יום שאין בו פגע ואין בית אשר אין שם מת, היינו רשעים בחייהם קרויים מתים, ואנו רואים נגד עינינו כל כך הרבה נשמות ישראל אידיש קינדער שנפלו לסטרא אחרא רח"ל באופנים שלא היו מעולם ואין ידינו להושיע, געוואלד הלא איך נפלו לפני הקליפות בנים גידלתי ורוממתי שנתגדלו על במתי היראה הטהורה והם פשעו בי ללכת שולל אחר הסט"א.

בכל צרה שבאה על הכלל ח"ו צריכים אנו לחשוב בנפשנו אם אין ידינו במעל

אבל אשמים אנחנו, כי לא נוכל לומר ידינו לא שפכו את הדם הזה, הלא ידוע מה שאמרו צדיקים זיע"א כי כשמשתמד יהודי בברלין אשמים בזה אנחנו.

וזה הענין כי בכל צרה ששומעים רח"ל עלינו לבוא חשבון בעצמנו, כי אילו היינו אנחנו מקפידים על כל קוצו של יו"ד, וראשית דבר היינו נוזהרים על השראת השכינה בכלל ישראל תוך קפידא על קדושת בתי כנסיות ובתי מדרשות, ולא היינו מונעים מתפילות הציבור לעלות לשמים ע"י השיחה בטילה באמצע התפילה, לא היינו מבטלים תורה ותפילה, הרי היינו מונעים את כל הפגעים רעים מעל עם ה', וזה כוונת דברי חז"ל עשה מצווה אחת הכריע אותו ואת כל העולם לכף זכות עשה עבירה אחת

רזא דאמונה

יתרוננו הוא שמוחו שליט על ליבו, להכיר כך לבוראו כדבר הזה.

והלא כשאדם עושה טובה לחבירו אין יודע חבירו האיקל להכיר לו טובה להודות ולשבח לו ומשגר לו מיטב המתנות וחורונות ומוקיר לו טובה גדולה בליבו, והלא הקב"ה מטיב עמנו בכל יום ויום כי לא כלו רחמיו ולא חסדיו, האיקל אפשר להיות כפוי טובה שכזה.

כל אחד יכול לעבור את הנסיונות בכוח העקשנות בראש כל דבר צריך להיות פשוט וברור כי הבוכ"ע אינו דורש מהאדם שום דבר אשר אין יכול לעשותו, כי אין הקב"ה בא בטרונאי עם ברייתו, והשי"ת אינו מנסה את האדם בדבר שלא יוכל לעמוד בו.

השי"ת הכניס את נשמתנו בתוך הגוף ונתן לנו תפקידים מיוחדים של תורה ומצוות אשר ביכולתנו ובכוחנו לעשותם, אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו, השי"ת בחר לו לעם להיות לו עם סגולה דווקא את עם ישראל מפני שישאל עזין שבאומות (ביצה כה:), כי כל בר ישראל הוא מטבעו עקשן, עם קשה עורף, כי רק בכוח עקשנות ועזות דקדושה אפשר לנצח ולעמוד כגיבור נגד כל הנסיונות, ולהיות מושל בעצמו בחזקה נגד כל הנסיונות, והעקשן יצליח.

כאשר יש בור ברשות הרבים לא יחשוב אף אחד בעצמו לקפץ בתוך הבור, וכן כשבוטח אש אין חושב אף אחד להכניס ידיו בתוכה, כל זה מפני שראים בחוש כי הבור פתוח ואש אוכלת היא, ומי פתי יאבד עצמו לדעת, הרי באם המוח שליט על הלב ואין הולכים שולל אחר משיכות היצר רואים בעין האיקל שהבלים הטמאים הם שורפים את גופו ונשמתו אלף פעמים ככה כמו אש גשמי, המדבר שיחה בטילה

אבינו שבשמים רוצה בתשובה באיזה מצב שנמצאים ח"ו

אבל כולנו יהודים מאמינים בני מאמינים כי השי"ת הוא הרוצה בתשובה שלימה כי לא יחפץ במות המת כי אם בשוב הרשע מדרכו וחייה, וכי כל יהודי בכוחו ומחובתו לצאת מכל אלו הענינים החמורים, ואפילו אם שיכורים בזה ח"ו, אפילו אם כבר נטועים בזה מאוד ח"ו, ובאיזה אופן שיהיה הרי כי השי"ת הוא הרוצה בתשובה שלימה, וזוהי מתנה גדולה, כפי שאנו מברכים ג' פעמים ביום הרוצה בתשובה שלימה, השי"ת רוצה ומצפה לכל אידיש קינר שיחזור אל חיק אבינו שבשמים.

אילו היינו מכירים בחובת הברת הטובה להשי"ת היינו נמנעים מכל מעשה רע

הלא השי"ת בראנו ומחיה אותנו בכל רגע ומחזיר לנו נשמתנו בכל יום ויום מתוך מטרה שנעבוד אותו באמת ובלבב שלם, שנעסוק בתורה הקדושה ונתייגע בתפלתנו ותחנונים, כל הנשמה תהלל קה על כל נשימה ונשימה תהלל קה, אילו היה יהודי מרגיש בגודל הברת הטוב כלפי אבינו שבשמים שנותן לו את כל אשר לאדם, נותן לו את כוחו, נותן לו את בריאותו, אינו שוכב חולה, אינו צריך גוי לעמוד לימינו לסעודו, והולך האדם בכוחות עצמו, ומתלבש בעצמו, ומשמש את עצמו בגפו, והולך למקווה בעצמו, ואינו יודע עד כמה מחוייב הוא להודות להשי"ת, והלא אילו היינו מכירים בגודל חובת הברת הטובה היינו מונעים עצמנו מכל דבר שהוא למורת רוח השי"ת, הרי כל ראייה אסורה היא כמדקרות חרב בליבו של בוכ"ע כביכול רח"ל.

האיקל יוכל האדם שהוא בשר ודם קרוין מחומר וכל

רברבא.

והמכוון שבדבר הוא כפי שאמרנו, כי באם האדם רוצה להעמיד דור ישרים מבורך על מבועי היראה הטהורה, אין זה תלוי אלא בעבודתו בימי צעירותו, מה שהאדם לוקח את בניו לרבנים ומחנכים לא די בכך אלא הוא עצמו הוא הדוגמא האמיתית והמחנך באמת לדורותיו.

בכל דבר צריך לחשוב ולהתנהג בחשבון מה עשו רבותינו באופן כזה

בפרשת ויאמר יעקב אלוקי אבי אברהם וגו'.
יעקב אבינו הוצרך בכאן כדי להזכיר את הסייעתא דשמיא, והזכיר אלוקי אבי, כי באמת בכל דבר על כל צעד ושעל צריכים אנו לראות בדבר רק את אבותינו ורבותינו הק זיע"א מה היו עושים בזה הענין והמצב, וזה פי' והיו עניין ראות את מוריד היינו כפשוטו כי בכל זמן או נסיון, צריך לחשוב בעצמו מה היה עושה אילו היה ניצב כאן רבו הגדול.

יכתב בספר מלחמות ה' חומת ההתבדלות מהציונים שהעמידו רבותה"ק

והנה כאן בארה"ק הלא חרוט בספר מלחמות ה' עד כמה היו אבותינו ורבותה"ק נלחמים מלחמת חרמה בהרשעים האפיקורסים, עד כמה מסרו רבותה"ק זיע"א את נפשם כדי לבצר ולהעמיד את חומת ההתבדלות כראוי בלי שום שייכות וקשר עמהם, מובדלים ומופרשים, ובפרט באופן מיוחד בדור האחרון כאשר התגבר כח הסט"א רח"ל והתגבר ההסתרה והחשכות האיומה כאשר דרך רשעים צלחה, לעקור תורה ומצוות מעם ישראל, וממשיכים בכל כוחם השכם והערב בגזירות קשות ורעות להצר דרכם לענות ולרדוף את יראי ה' אשר

בבית מקדש מעט גרוע הוא בהרבה ממי שזורק עצמו לבור תחתיות, את הגוף עדיין אפשר לרפאות במרקחות ומשחות למיניהם, אבל כששורפים ח"ו את הנשמה מי יודע אם יוכל לרפאות אי פעם.

מטרת ירידתנו לזה העולם היא כדי למשול בעצמנו

אלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה אתה יצרתה, בורא כל עולמים הוריד את נשמתנו בתוך הגוף לזה העולם, כדי שנמלא את הנשמה בתורה ותפילה ועבודה ויראה טהורה ונחזירה לו זכה ונקיה, ונוסף לכך מוסיף השי"ת לכל אחד את כל הכישרונות הנצרכים לו כפי מצבו ודרגתו לעבוד את ה' באמת, כדי שימשול על עצמו ולעשות נחת רוח לבית"ש ולהעמיד דור ישרים יבורך.

כ"א הוא המחנך של דורותיו

לפני זמן רב היה אצלי בחור אחד שהיה שח בפני כמה דקות והרחיב לומר כי ב"ה טוב לו בחייו, והכל אצלו הוא ממש בשורה, הוא חזר על כך שוב ושוב, הכל הוא ממש בסדר וטוב, הוא מרוצה מעצמו ועליו במצבו הנוכחי, להפליא, שאלתי אותו רק שאלה אחת: האם ברצונך כי בנך יהיו נראים כמוך, אז נודעק וענה על אתר בהחלטיות "חס ושלוס", שאלתי אותו בתמיהה הרי באם הינך כל כך שמח במצבך ולדברך הכל אצלך על הצד היותר טוב, א"כ מהו חס ושלוס.

זה מה שאמר זקני הק' הרבי ר' **מרדכי'לע** זיע"א על הכתוב בפרשת תולדות ורב **יעבוד צעיר**, כי אם האדם רוצה להיות בעתידו רב וגדול, אזי יעבוד צעיר, צריך הוא לעבוד בשנות נעוריו ולשבור גופו לבוכ"ע בעודו צעיר לימים ואז יפרח לאילנא

רזא דאמונה

בראשונה לשרוף את התורה ה"י.

לא כרעו לבעל.

בימים אלה מנסים הציונים ימ"ש לעקור תורה מישראל כפי שמנסים הם מיום הקמת מדינתם

וזוה מה שהציונים ימח שמם עושים ממש בימים אלה, כי כל חפצם ורצונם אחד הוא להשמיד את עם ישראל כפשוטו ולהעבירו על דתו ולא יזכר שם ישראל עוד רחמנא ליצלן ח"ו, ולכך מנסים בכל טצדקי לעקור תורה מישראל, כי יודעים המה ברור כי כל זמן שיש תורה בישראל אין להם שום שליטה שבעולם על כלל ישראל, ומיום הווסדה של שלטון הרשע ועד היום מחפשים המה לעקור תורה ח"ו מישראל, ובכל עידן ותקופה בשם וחניכא דאית ליה ובאופן אחר של גזירה, אם לקחת בחורי ישראל לצבאם הטמא, אם באופנים אחרים של גזירה, סוף דבר מטרתם אחת היא להשמיד את כלל ישראל פשוט כפשוטו.

זכות ההתעברות על הגזירות נזכה לראות בביטולם כמו כל מלכויות הרשעה

אבל אנחנו ישראל עוים שבאומות, בטוחים וסמוכים, כי לא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב, הלא בכל הזמנים והגזירות התעברו כלל ישראל ללמוד תורה על אף הגזירות הקשות, אצל הקומוניסטים ובכל מקום, ובימימה היו בטוחים ממש כי לעולם חוסן וכי לא יבוא הקץ של שלטונם הרשע, ובסופו של דבר נפלו כל אלה כעפרא דארעא ולא יכלו קום, כך גם הציונים יפלו ויתמוטטו כעפרא דארעא ולא יוכלו קום בלי נזק ליהודים, וזכות התורה"ק תנן ותציל כדי שניצל מהציונים וכל הגזירות שלהם.

כל הגזירות הם נסיון עד כמה נעמוד להילחם עמם במסינ

מטרת הקמת השלטון הכופר הוא להשמיד את כלל ישראל ח"ו

חלא כעת רואים אנו בעין סוף מעשה במחשבה תחילה, את מה שניבאו רבותינו הקדושים זיע"א בדורות עברו, כי פשוט וברור כעת לכולם כי כל מטרת הקמת מדינתם הטמאה לא היתה כלל מפני שהם צריכים מדינה ומלכות כלל, אלא כל מטרתם בהקמת והעמדת שלטון הכופר הוא לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד, מתוך מטרה להשמיד ח"ו את עם ישראל, מתוך מטרה לבטל חלילה תורה מישראל.

כל המלכויות שרצו להשמיד ח"ו את כלל ישראל עקרו בראשונה את התורה

בכל הגלויות כל אלו שהיו רוצים להשמיד את כלל ישראל, היו ניגשים בראשונה לעקור את התורה, וכפי שידוע כי ברוסלאנד כשרצו ח"ו להשמיד את כלל ישראל, אסרו ללמוד תורה עד כדי כך שאם היו תופסים שלושה ילדים קטנים הלומדים תורה במחתרת, היו הורגים אותם על אתר, וכל כך למה, מה איכפת לה לממשלת רוסלאנד הנאורה כי שלושת ילדים חונים בתורה באיזה מחתרת, אלא כי ידעו באופן ברור כי כל זמן שעם ישראל נאחו בתורה"ק אינם יכולים לעשות להם כלום לעם ישראל ולכך היה חפצם בראשונה עוקרים תורה מישראל.

כך גם ידוע על היטלער ימ"ש כי מיד בראשית דרכו כשרצה ח"ו להשמיד את כלל ישראל, הלך והוציא ספרי תורה מן הארון ושורפם באש, והדבר אינו מובן כלל לכאורה, מאי אית לו לאותו רשע מרושע כי הקלף יהא מונח בארוננו, אלא כי כשרצה להשמיד ח"ו את כלל ישראל ידע בעצמו כי מוכרח הוא

יש לך בעבורי, עד היכן עומד עתה כגיבור להתגבר ולהימנע מכל אלו הדברים האסורים, וכמים פנים אל פנים כשמתגברים ועושים רצון ה', אזי השי"ת גומל עמו אלף פעמים ככה הרכה יותר שפע, פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם, כי באמת כל דמעה שנותנים להשי"ת, כל קפיטל תהלים ששופכים לפני ה', כל תפילה ממעקי הלב, כל התגברות קטנה ומניעת התאוות, שורפים בזה את הסטרא אחרא לגמרי וסותמים את פיו, ובוזה נפתח אוצרות אוצרות של שפע וכל טוב.

בשעת נרות חנוכה יש להרבות בתפילה

ימי החנוכה הקדושים והמרוממים קרבים ובאים, הלא השבוע נכנסנו לחודש כסלו, בנרות חנוכה יש דין להדליקם פתח הבית, אצל יוסף הצדיק מצינו וידבר אליו פתח הבית (בראשית מג, יט), ואי מצדיקים וגדולי הדורות זיע"א כי בשעה שעומדים פתח הבית להדליק את הנרות חנוכה, אז הוא הזמן לעורר בתפילה ולדבר אליו אל השי"ת דיבורים נכוחים מעומק הלב, ממעמקים, נרות חנוכה למטה מעשרה טפחים.

יש לזוהר שלא נצא מימי החנוכה כלעומת שבאנו העולם אומרים בדרך צחות שהיה עיר האלמין שהיתה עיר שור עשירה מאד עיר לבהמות ושוורים, והיו אומרים "מגייט קין האלמין מ'קומט פון האלמין א אקס בלייבט א אקס" (הולכים להאלמין מגיעים מהאלמין, אך שור נשאר שור), ימי החנוכה הק' צריכים הכנה מרובה כדי שנוכל לקנות ולקח באסמינו את גודל הקדושה המונח בימים מרוממים אלה, יש לזוהר שלא נלך אל

אבל זה צריך לחזור ולידע כי הכל בגזירת עליון וכל השלטון הרשע והגזירות שלהם הם נסיון משמיא, הקדוש ברוך מנסה אותנו עד כמה נעמוד כגיבור להילחם בהרמה עם עושי רשעה, עד היכן נעמוד במסירות נפש על יסודי הדת על תורה ועבודה, עד כמה נעמוד במסירות נפש על יראת שמים על קדושה וטהרה.

למען אנסנו הילך בתורתו אם לא (בראשית טז, ד), וברש"י למען אנסנו לשון הרמה, כי כל הנסיונות אינם אלא הרמה כדי לרומם בני ישראל, נתן ליראיך נס להתנוסס, כל נסיון הוא מרומם את האדם ומעלה מעלות רמות, לרומם מזלות ישראל, לרומם משפחות ישראל.

וכפי שזכיתי לשמוע מפי קדשו של הרה"ק מסאטמאר זיע"א בעת התייסדות הקרן הצלה באמריקה, והיה זה כבר כשלא יכל לדבר כמעט, כבר היה אז אחר הסטרא"ק, ואמר כי כשיבוא משיח צדקנו יצביע על כל אלו שומרי הנחלת בירושלים עיה"ק, כי הם הם שקירבו את הגאולה השלימה.

בקרב יתגלה משיח צדקנו, ואז יראו האיך שכל אלו אשר בימים אלו היה להם מסירות נפש, גיוס נתנו למכים ולחיהם למורטים, קיבלו מכות איזמים כדי לקרב הגאולה, עליהם יצביעו ויאמרו, היהודי הזה היה לו מסי"נ על תורה, מסי"נ על קדושה וטהרה, מסי"נ על קדושת בתי מדרשות, מסי"נ על להישמר כבבת עין מכל הכלים הטמאים.

השי"ת מסתכל על כל אחד עד היכן מתגבר

הבורא כל עולמים מסתכל על כל בחור ובחור, על כל אברך, על כל יהודי, ושואלו כמה מסירות נפש

המנוחה.

החנוכה ונחזור מעמו ולישאר באותו המצב, כעת הוא הזמן הנכון בתחילת כסלו להתכונן לקראת הימים הגדולים להיות מוכנים ליום הזה.

ברכת הקודש

יעזור השי"ת בזכות כוח ההשגחה שרואים בפרשתן, מעשה אבות סימן לבנים, שיתקבלו תפילותינו לרחמים ולרצון, ונזכה לקבל את כל הברכות, וכל בני ישראל יזכו לשפע ברכה והצלחה וסייעתא דשמיא בבריאות השלימה, וכל אחד יזכה הוא ובניו ובניו ובניו, ובניהם יגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים, מתוך בריאות גופא עושר וכבוד לכל בני ישראל, ויהיה ביתם מלא שמחה וסייעתא דשמיא, שמירה עליונה ברוחניות שמירה עליונה בגשמיות, ובקרב בימינו נזכה לראות בהתגלות כבוד שמים עלינו ועל כל ישראל, ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים אמון.

שיחות קודש מכ"ק מרן רבינו הקוה"ט זיע"א

פר' ויצא שנת תש"פ לפ"ק

בעיר מאנסי ניו יארק יצ"ו

ב. כ"ק אדמו"ר בעל הדברי שמואל מסלאנים זצוק"ל הי' אדמו"ר, והי' לו דוד באמעריקא ששמע שהוא רבי, וכתב לו טעלעגראם שהוא רוצה לבא אליו כדי לראות בן אחיו אדמו"ר, וכתב לו באזיה יום ובאזיה שעה הוא בא, והיות הוא אינו רגיל שם כתב שאחד ימתן לו בהבא"ן סטאנציע, והדברי שמואל זי"ע חשב בעצמו שהוא רוצה לזכות במצוה

לפני חנוכה יש לעסוק בדברי הספה"ק ואז החנוכה הוא בענין אחר לגמרי

בטרם יבוא ימי החנוכה יש צורך לעסוק בדברי רבותה"ק זיע"א אשר על פיהם אנו חיים, לקבוע לימוד בימים אלו בספרים הקדושים בני יששכר וכל הספה"ק, ולראות עד כמה שהרחיבו כי חנוכה הוא ענין מיוחד ונשגב, וכאשר מתכוננים לימים הגדולים בלימוד הספרים הקדושים אזי החנוכה נראה באופן אחר לגמרי, הדלקת נרות חנוכה הוא בחי' כהן בביהמ"ק, כי בשעת נרות חנוכה אפשר להמשיך את ההשראה את הקדושה והשמחה האמיתית, כמבואר כל זה בהרחבה בספה"ק, כי הדבר היחיד שישאר לנו מעבודת ביהמ"ק הוא

ליל ש"ק

א. [בשעת חלוקת הדגים והיו דוחפים מאד לקבל שיריים פתח רביה"ק זיע"א ואמר:] אחד מאדמו"ר י סלאנים פעם אחת בעת חלוקת שיריים שהיו שם דחיפה גדול, נטל אצבעו וטבל אותו במלח ואמר: עטן דארפ"טס שיריים? כאפט'ס.

הקונגעל, והיה מניח כאן חתיכה זו וכאן זו וכו', וכשנסתלק הרה"ק ר' איציקל זי"ע היו אומרים שאאמו"ר הוא השר הקונגעל.

ו. העולם סוברים שאאמו"ר התחיל העבודה בקונגעל, אבל זאת לא ידעו דכשלמד בשייבה – שמעתי זאת מהגה"צ ר' אלימלך אשכנזי זצ"ל – בכל שבוע היו עומדים לבחינה בע"פ ביישיבת סטאניסלאוו על חמש דפים גמ' תוס', וחמש דפים שו"ע, [והכפיל רבינו ואמר עוד פעם], והר"י לא הי' יושב עם גמ' אלא הבחין בע"פ בכל שבוע, וזה הי' העבודה שלו, ואח"כ הי' עבודה בקונגעל.

ז. סיפר לי הרה"ח ר' חיים גולדשטיין הי"ו, אב"י בקרית צאנז נתניה, שהיה דבוק תקופה להגה"צ ר' יצחק מאיר מארגענשטערן שליט"א (הוא הי' ג"ב מקושר מאד לאאמו"ר זי"ע, והי' עובד גדול עוד בימי בחרותו ואני זוכר שהי' ישן על הספספל בביהמ"ד) ואמר לו הגה"צ רבי יצחק מאיר שהמקום שלו אינו אצלו רק מקום שלו היא אצל כ"ק אאמו"ר, וציית לו וכן עשה, והלך לבערך שתי שנים להסתופף בצל כ"ק אאמו"ר זי"ע, ועמד בתמידות מאחורי הכסא של אאמו"ר הק', ובשעת הקונגעל פעם אחת הפך רבינו זי"ע פניו בשעת הטילטול מזה לזה כדרך בקודש ואמר לו: "אפילו דו וועסט שטיין דא נאך זיבעציג שבתים וועסטו נישט קענען פארשטיין וואס איך טוה דא" וחשב הנ"ל בלבו מפני מה אמר הרבי דוקא זיבעציג שבתים ולא מספר אחר, מסתמא יש מונה בזה, וחשב בלבו שהוא הולך לספור כל השבתים, וכן הי' סופר כל השבתים עד שבהשבת השבעים היה ההסתלקות מאאמו"ר הק'.. ויהי לפלא...

בסעודה לפני אכילת הפעצ"י:

ח. בהמאכל פעצ"י היו צדיקים הקודמים מאד געקאכט בזה, ושמעתי מהגה"צ ר' נתן יוסף מייזעלס זצ"ל בני"ו העמפשי"ר, (וגם שמעתי זאת מהרה"ח

זו להמתין על דודו שבא אליו, וכשהגיע יום פלוני בא הוא בכבודו ובעצמו בלי גבאים, והמתין על דודו, ובשירד דודו מהבא"ן הוא נטל הרענצליך, שלא ידע דודו שהוא האדמו"ר ושאל לו הדברי שמואל כמה זמן הוא שוהה וענה לו עד יום ה', והי' אז ביום א', ושאל לו הדברי שמואל אתם אינו נשאר על שב"ק? ענה לו דודו "טיי"ם אי"ז מאנ"י", והיינו דיש פסידא לשהות זמן גדול, ענה לו הדברי שמואל: אז די וועסט זיין ב"י אונו שבת וועסטו וויסן אז טיי"ם איז מער ווי מאנ"י, אמר לו דודו עכשיו אני רואה שאתה חרבי.

יום ש"ק

בקידושא רבה:

ג. הדברי ישראל ממאדזיין אמר: 'הבוחר בשירי זמרה מלך יחיד', פי' שע"י השירות ותשבחות יכולים להגיע להמלך יחיד.

ד. בפרשתן כתיב והנה שלם מצד ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עולים וירדים בו, אפ"ל דהנה מכל עשייה ופעולה בכל ישראל נברא מלאך, הן לטוב אם עשה מצוה חסד וכדו' נברא מלאך טוב, שמביא לו כל ההשפעות טובות, ואם ח"ו לרע, נבראו מקטרינים עליו שצועק שע"י עבירה שלו אני נבראתי, ומביאים עליו כל הרעות רח"ל, ממילא פשוט דיותר טוב לעשות מצוות ומעש"ט, וזהו הפי' מלאכי אלקים "עולים" פי' על המלאכים הטובים שהם נקראו עולים, "וירדים" פי' המלאכים רעים ח"ו "בו" תלוי בהאדם.

בעת אכילת הקונגעל:

ה. בהעולם ידוע שכ"ק אאמו"ר הק' זי"ע"א האט זיך זייער געקאכט בשעת אכילת הקונגעל, ויש מימרא דכל זמן שהרה"ק ר' איציקל מפשעווארסק זי"ע"א הי' בחיים חיותו היו אומרים עליו שהוא שר הקונגעל, שהי' תמיד פארנומען עם

רזא דאמונה

אאמו"ר זי"ע ואמרתי להמחותן שאני יעשה ש"ב לכבודו, שרציתי שישמע אאמו"ר זאת, וכן הי' שערבתי ש"ב לכבוד המחותן בהשתתפות אאמו"ר זי"ע, ואמרתי אז להגה"צ ר' נתן יוסף זצ"ל שיספר זאת לרביה"ק זי"ע וכן הי' ושמח אאמו"ר זי"ע מאד מאד כששמע זאת...

ר' לייבלע גליק) ששמע מהרה"ק מסאטמאר זיע"א שאמר בלשו"ק: גארנישט האט מיך נישט באנק געטוען וואס איך האב נישט געהאט ביי די מלחמה, נאר אז איך האב נישט געקענט האבן קיין פצע"י!!

ורציתי מאד שישמע אאמו"ר זי"ע המעשה הזה, שמסתמא ישמח מאד, והי' איש אחד שהי' מחותן מהגה"צ ר' נתן יוסף זצ"ל, שהי' בידידות עם

